

שאלון מהותי- פברואר 2024

1. בחברת "נהלל" יש שני סוגי מניות. בעלי המניות שמחזיקים במניות מסוג A מעוניינים לבצע שינוי בתקנון החברה הפוגע בזכויותיהם של בעלי המניות מסוג B.
מה הדין?

- א. מכיוון שהשינוי המבוקש פוגע בזכויותיהם של בעלי המניות מסוג B, הרי שהשינוי אינו אפשרי.
- ב. ניתן לבצע שינוי כאמור ובלבד שניתן אישור של רוב רגיל באסיפה הכללית ואין הוראה אחרת בתקנון החברה או בחוזה אחר של החברה הקובעת אחרת.
- ג. מכיוון שהשינוי פוגע בזכויותיהם של בעלי המניות מסוג B, אזי נדרש אישור של לפחות 3/4 מבעלי המניות באסיפה הכללית.
- ד. כדי לבצע שינוי כאמור נדרש לקבל אישור של אסיפת בעלי המניות מסוג B, אלא אם נקבע אחרת בתקנון.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: ס' 20(ג) לחוק החברות

שינוי תקנון

20. (א) חברה רשאית לשנות את תקנונה בהחלטה שהתקבלה ברוב רגיל באסיפה הכללית של החברה, אלא אם כן נקבע בתקנון כי דרוש רוב אחר או אם נתקבלה החלטה כאמור בסעיף 22. (ב) נקבעה בחוק זה הוראה שניתן להתנות עליה, או נקבעה הוראה בתקנון לפיה דרוש רוב מסוים לשינוי הוראות התקנון, כולן או מקצתן, לא תהא החברה רשאית לשנות את ההוראה האמורה אלא בהחלטה שתתקבל באסיפה הכללית באותו רוב מסוים או ברוב המוצע, לפי הגבוה מבין השניים.

(ג) היו מניות החברה מחולקות לסוגים, לא יעשה שינוי בתקנון שיפגע בזכויותיו של סוג מניות ללא אישור אסיפת אותו סוג, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון; לענין קבלת החלטות באסיפת סוג יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), בשינויים המחויבים.

(ד) על אף הוראות סעיף זה, שינוי בתקנון המחייב בעל מניה לרכוש מניות נוספות או להגדיל את היקף אחזיקתו, לא יחייב את בעל המניה ללא הסכמתו.

יישום:

כאשר לחברה יש שני סוגי מניות (A ו-B) ובעלי מניות מסוג אחד רוצים לבצע שינוי אשר תוצאתו פגיעה בעלי המניות מסוג האחר, עליהם לעשות את השינוי בהתאם להוראות התקנון.

- במקרה דנן, אין לחברה כיום הוראה בתקנון ולכן עליהם להתקין הוראה בתקנון.
- היות וההוראה המבוקשת היא פוגענית, קרי פגיעה ישירה בבעלי מניות מסוג מסוים (במקרה דנן B), על ההחלטה להתקבל **באסיפת סוג בלבד**, ונדרש כי ההחלטה תתקבל ברוב בעלי המניות מאותו הסוג הנפגע.

הרציו:

טרם קניית מניות בחברה, אדם או מטעמו (בעל מקצוע) קורא את הוראות התקנון. התקנון מפרט את ההוראות הליבה אשר נקבעו בחקיקה ובפסיקה.

חלק מתפקידו של התקנון- לייצר שקיפות, להסדיר סמכויות בין מקבלי ההחלטות בחברה ו- לאזן בין פערי הכוחות לשם מניעת קיפוח המיעוט.

אדם קונה מנייה היום, האם בעוד חודש הגיוני כי לאחר קבלת התמורה החברה תקבל החלטה המורידה את ערכה של המנייה ללא הסכמתו? הרי הקונה הסתמך על הוראות התקנון.

2. יצחק לקח הלוואה מחברו יעקב לשם רכישת רכב ורשם משכון לטובתו על הרכב. הכסף לא הספיק לתשלום עבור הרכב, ולפיכך פנה לחברת ביטוח לשם קבלת הלוואה נוספת. חברת הביטוח היתנתה את מתן ההלוואה במישכון הרכב לשם הבטחת ההלוואה ויצחק הסכים לכך.
מה הדין?

- א. לא ניתן למשכן נכס שכבר ממושכן לאחר.
- ב. על יצחק לקבל את הסכמת יעקב למישכון הרכב לחברת הביטוח.
- ג. יצחק רשאי למשכן את הרכב לחברת הביטוח ללא קבלת הסכמת יעקב. אם לא יחזיר יצחק את ההלוואות, זכותו של יעקב קודמת לזו של חברת הביטוח.
- ד. יצחק רשאי למשכן את הרכב לחברת הביטוח ללא קבלת הסכמת יעקב. אם לא יחזיר יצחק את ההלוואות, יעקב וחברת הביטוח יתחלקו בתמורת מכירת הרכב באופן יחסי לגובה הלוואותיהם.

תשובה נכונה ג'

חקיקה: ס' 6 לחוק המשכון

6. מישכון נוסף

(א) החייב רשאי לשעבד את הנכס הממושכן במישכון נוסף בלי נטילת רשות מאת הנושה; אולם נושה נוסף לא יוכל להיפרע מן המשכון אלא לאחר שסולק החיוב שהובטח במישכון שלפניו; והכל באין קביעה אחרת בהסכם המישכון הקודם.

(ב) בהסכמת הנושה רשאי החייב לשעבד את הנכס הממושכן במישכון נוסף שדרגתו תהיה שווה לדרגת המישכון של אותו נושה או עדיפה ממנה.

יישום:

בהתאם לס' 6(א) - שעבוד הנכס הממושכן ללא הסכמת הנושה הראשון, תנאים:

1. הנכס הממושכן שוויו עולה על החוב לנושה הראשון.
2. העדיפות לפירעון החוב מהנכס תהא לנושה הראשון.

הדגשה: התנאים כפופים לכך כי הצדדים למשכון הראשוני (נושה 1 והחייב) לא קבעו בהסכם המשכון תנאים אחרים.

בהתאם לס' 6(ב) - שעבוד הנכס הממושכן בהסכמת הנושה הראשון הצדדים יכולים לשנות את סדר הנשייה והגבייה, דהיינו, ניתן לקבוע כי העדיפות לפירעון מהנכס תהא לנושה השני.

במקרה דנן: יצחק (החייב) לקח הלוואה מיעקב (נושה 1) לצורך רכישת רכב (הנכס הממושכן). היות והנכס הממושכן שוויו מעל ההלוואה שניתנה "הכסף לא הספיק לתשלום" (להלן: **"תנאי 1 לס' 6(א)"**) החייב פנה לקבלת הלוואה מחברת ביטוח (נושה 2).

אין בנתוני האירוע התניה הסכמית (הסכם המשכון) בין החייב לנושה 1 לכן אנחנו צריכים לקיים את התנאים המפורטים לעיל בס' 6(א).

3. מירית שכרה מאלונה דירת מגורים לשנה אחת. החוזה כולל ברירה (אופציה) להארכתו לתקופה שלשנה אחת נוספת, ואולם החוזה אינו קובע מתי יש להודיע על הברירה לצד השני.

כמה זמן לפני תום תקופת השכירות יש להודיע על הרצון לקיים את הברירה?

- א. לא יאוחר מ- 60 ימים לפני סוף התקופה.
- ב. לא יאוחר מ- 90 ימים לפני סוף התקופה.
- ג. אם הברירה לטובת המשכיר – לא יאוחר מ- 90 ימים לפני סוף התקופה, ואם הברירה לטובת השוכר – לא יאוחר מ- 60 ימים לפני סוף התקופה.
- ד. אם הברירה לטובת המשכיר – לא יאוחר מ- 60 ימים לפני סוף התקופה, ואם הברירה לטובת השוכר – לא יאוחר מ- 90 ימים לפני סוף התקופה.

תשובה נכונה ג'

חקיקה: ס' 25 לחוק המשכירות והשאילה.

25.ב. הארכת תקופת השכירות

(א) **המשכיר יודיע לשוכר**, זמן סביר לפני תום תקופת השכירות **לפי חוזה** השכירות למגורים, אם ברצונו להאריך את תקופת השכירות ובאילו תנאים.
(ב) **היתת למשכיר ברירה להארכת תקופת** השכירות לפי חוזה השכירות למגורים, יודיע לשוכר, לא יאוחר מ- 90 ימים לפני תום תקופת השכירות, אם ברצונו לקיים את הברירה, ורשאי המשכיר לקיים את הברירה רק אם נקבעו בחוזה, מראש, תנאים לעניין תקופת ההארכה, ובכפוף לאותם תנאים.
(ג) **היתת לשוכר ברירה להארכת תקופת** השכירות לפי חוזה השכירות למגורים, יודיע למשכיר, לא יאוחר מ- 60 ימים לפני תום תקופת השכירות, אם ברצונו לקיים את הברירה.

יישום:

משכיר - הוא בעל הנכס (אלונה), אשר מקנה לאדם אחר זכות להחזיק ולהשתמש בנכס **שוכר** - הוא אדם אשר מקבל את הנכס להחזקתו (מירית) לשם שימוש, תמורת תשלום. **מושכר** - הוא הכינוי שנהוג להשתמש בו ביחס לנכס מושא הסכם השכירות.

מנתוני האירוע עולה כי קיימת הוראה לעניין אופציה להארכת השכירות לשנה נוספת, אך מנתוני האירוע עולה כי ההוראה חסרה למי שמורה האופציה (משכיר או שוכר).

לאור הוראות הסעיף לעיל:

הכלל- על המשכיר חלה החובה להודיע לשוכר זמן סביר לפני תום תקופת השכירות האם ברצונו להאריך את תקופת השכירות (**האין אופציית הארכה**).

כאשר קיימת אופציה אך הוראותיה סתומות באשר למקבל ההחלטה למימוש הארכה, הרי כי עלינו לשלב את הרציונל המצוי בתתי הסעיף המצורף (ב-ג).

לאומר האמור, חלופה ג' הנכונה ביותר.

4. בעקבות אישורה של תוכנית בניין עיר חדשה טוען ראובן כי מקרקעין בבעלותו נפגעו, אף על פי שלא יועדו להפקעה, וכי הוא מעוניין בפיצוי. הוועדה המקומית סבורה שאין לפצות את ראובן.

בנסיבות המתוארות, איזה מההיגדים הבאים הוא הנכון ביותר?

- א. על ראובן להוכיח שהתוכנית פגעה בשווי מגרשו, ואם הוכיח זאת, על הוועדה המקומית להוכיח שמדובר בפגיעה מן הסוג שאינו מקנה פיצוי וכי הפגיעה סבירה ואין זה צודק לפצות בגינה.
- ב. על ראובן להוכיח שהתוכנית פגעה בשווי מגרשו, ואם הוכיח זאת, על הוועדה המקומית להוכיח שמדובר בפגיעה מן הסוג שאינו מקנה פיצוי. אם הוועדה המקומית הוכיחה זאת, על מנת לזכות בכל זאת בפיצוי על ראובן להוכיח כי הפגיעה אינה סבירה וכי זה צודק לפצות בגינה.
- ג. על מנת לזכות בפיצוי על ראובן להוכיח שהתוכנית פגעה בשווי מגרשו בשיעור של 15% לפחות מערכו.
- ד. מאחר שהמגרש נותר כולו בבעלות ראובן, לא נפגעה זכות הקניין שלו והוא אינו זכאי כללל פיצוי.

תשובה נכונה א'

חקיקה: סעיפים 197 ו-200 לחוק תכנון ובניה; דנ"א 1333/02 הוועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה נ' הורוויץ.

197. תביעת פיצויים

(א) נפגעו על ידי תכנית, שלא בדרך הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחום התכנית או גובלים עמו, מי שביום תחילתה של התכנית היה בעל המקרקעין או בעל זכות בהם זכאי לפיצויים מהוועדה המקומית, בכפוף לאמור בסעיף 200.

(ב) התביעה לפיצויים תוגש למשרדי הועדה המקומית תוך שלוש שנים מיום תחילת תקפה של התכנית; שר הפנים רשאי להאריך את התקופה האמורה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, אף אם כבר עברה התקופה.

200. פטור מתשלום פיצויים

(א) לא יראו קרקע כנפגעת אם נפגעה על ידי הוראה שבתכנית הנמנית עם אחת ההוראות המפורטות להלן ובלבד שהפגיעה אינה עוברת את תחום הסביר בנסיבות הענין ואין זה מן הצדק לשלם לנפגע פיצויים:

(1) שינוי בתחום אזורי ובתנאי השימוש בקרקע שבהם;

(2) קביעת המירווח מסביב לבנינים וביניהם;

...

- דנ"א 1333/02 הוועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה נ' הורוויץ-בתמצית:

ועדה מקומית לתכנון ולבניה חויבה בפיצוי המשיבה בשל פגיעה במקרקעיה ע"י תכנית וטענה כי **עומד לה פטור לפי סעיף 200 לחוק התכנון והבניה**, תשכ"ה-1965, המקנה לרשות פטור מפיצוי, בין השאר מקום שבו הפגיעה במקרקעין "אינה עוברת את תחום הסביר בנסיבות הענין". על דעת כל השופטים אשר ישבו בדיון הנוסף הוחלט לדחות את העתירה ולקבוע כי על הוועדה לפצות את המשיבה.

סעיף 200 לחוק מהווה חריג לכלל הבסיסי הקבוע בסעיף 197 לחוק. הסעיף קובע, כי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פטורה מתשלום פיצויים בהתקיים שלושה תנאים מצטברים:

(א) הפגיעה הנגרמת על ידי התכנית נמנית עם אחד מ-11 סוגי מקרים הקבועים בסעיף 200 לחוק; (ב) הפגיעה "אינה עוברת את תחום הסביר בנסיבות הענין" (להלן: תנאי הסבירות);

(ג) "אין זה מן הצדק לשלם לנפגע פיצויים" (להלן: תנאי הצדק).

ההלכה- על התובע חל נטל ההוכחה כי התוכנית פגעה בשווי קניינו. על הוועדה חל נטל ההוכחה בעניין שלושה התנאים המצטברים המנויים בס' 200 לחוק המהווה כחריג לתשלום הפיצויים.

יישום:

חלופה א' נכונה, בהיותה ההלכה בעניין נטל ההוכחה.

חלופה ב' לא נכונה, בהיותה סותרת את ההלכה.

חלופה ג' לא נכונה, אין דרישה להוכחה אחוז מסויים בשווי בעניין זה.

חלופה ד' לא נכונה, בהתאם לס' 197 לחוק, הפיצוי ניתן לנפגע שלא מהפקעה.

5. מהו הכלל בדבר נטלי הראיה בתביעת ביטוח רכוש?

- א. על המבוטח להוכיח כי אירע מקרה הביטוח ולהוכיח את גובה הנזק, ועל המבטח לחלוק על גובה הנזק או להכחישו במפורש ולהוכיח התקיימותו של סייג לחבות.
- ב. על המבוטח להוכיח כי אירע מקרה הביטוח ולהוכיח את גובה הנזק, ועל המבטח להוכיח התקיימותו של סייג לחבות.
- ג. על המבוטח להוכיח כי אירע מקרה הביטוח ולהוכיח את גובה הנזק וכי לא מתקיים כל סייג לחבות, ועל המבטח לחלוק על גובה הנזק או להכחישו במפורש.
- ד. על המבוטח להוכיח כי אירע מקרה הביטוח ולהוכיח את גובה הנזק וכי לא מתקיים כל סייג לחבות.

תשובה נכונה ב'

חקיקה: ס' 1 לחוק חוזה ביטוח ; ע"א 678/86 חניפס נ' סהר חברה לביטוח.

1. מהותו של חוזה ביטוח

חוזה ביטוח הוא חוזה בין מבטח לבין מבוטח המחייב את המבטח, תמורת דמי ביטוח, לשלם, בקרות מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח למוטב.

תיאור הלכה ע"א 678/86 חניפס נ' סהר חברה לביטוח: על המבוטח, התובע תגמולי ביטוח בגין נזקי רכוש, רובץ הנטל להוכיח את התרחשותו של מקרה הביטוח וגובה הנזק, בעוד שעל המבטח, הטוען לפטור מאחריות על-פי סייג מהסייגים (להלן: "המבטח") שנכללו בתניות הפוליסה, הנטל להוכיח כי מקרה הביטוח נכנס לגדרו של אותו סייג.

אין בעובדה שבפוליסה נושא התביעה ניסח המבטח את הגדרת "מקרה הביטוח" על-ידי הכללת הסייג לפטור מאחריות בגוף התניה הקובעת את תחומי האחריות, כדי לחלצו מחובתו להוכיח את טענתה שהמקרה נכנס לגדרו של הסייג.

יישום:

שאלת פסיקה, חלופה ב' הינה מילות ההלכה. זאת ועוד, ניתן היה לפתור ולהגיע לחלופה הנכונה על ידי שלילת החלופה כדלהלן:

חלופה א' לא נכונה, האם חברת ביטוח רשאית לחלוק על גובה הנזק באמצעות "הכחשה"? לא חלופה ג' לא נכונה, בין השאר כי הטוען לסייגים לחבות היא חברת הביטוח אשר מתנגדת לתשלום הפיצוי. באמירת אגב, האם המבוטח צריך להוכיח חקיקה ופסיקה כאדם שרכש ביטוח? חלופה ד' לא נכונה, ראו רישא להסבר של חלופה ג'.

6. נגד קטין הוגש כתב אישום בבית המשפט לנוער בבאר שבע. בית המשפט קבע כי הקטין ביצע אתה עבירה האמורה, וציווה כי הקטין יישלח למעון יומי לתקופה של חצי שנה.

מה הדין?

- א. בית המשפט ישית את הוצאות הטיפול במעון היום על האפוטרופוסים של הקטין.
- ב. בית המשפט רשאי להשית את הוצאות הטיפול במעון היום על האפוטרופוסים של הקטין, במקרה שבו הם היו קשורים במישרין או בעקיפין לביצוע עבירת הקטין.
- ג. בית המשפט רשאי להשית את הוצאות הטיפול במעון היום על האפוטרופוסים של הקטין, במקרה שבו לקטין טרם מלאו שש עשרה שנים.
- ד. בית המשפט רשאי להשית את הוצאות הטיפול במעון היום על האפוטרופוסים של הקטין, במקרה שבו מצא בית המשפט כי יש להם את האמצעים הדרושים לכך.

חלופה נכונה ד'

חקיקה: ס' 28 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול).

28. הוצאות טיפול

(א) הורה בית משפט לנוער על דרך טיפול כאמור בפסקאות (1), (4), (5) או (6) לסעיף 26, רשאי הוא לצוות כי הקטין או הורהו ישאו בהוצאות הטיפול, כולן או מקצתן, אם נוכח שיש להם האמצעים הדרושים לכך.

(ב) דין צו שניתן לפי סעיף קטן (א) כדין חיוב בהוצאות טיפול שניתן לפי סעיף 10 לחוק הנוער (טיפול והשגחה) והוראות החוק האמור בדבר גביית הוצאות הטיפול, שינוי החיוב וביטולו יחולו על הצו בשינויים המחוייבים.

יישום:

מנתוני האירוע עולה: כי מדובר בקטין, וכי בית המשפט קבע דרך טיפול בו במעון יומי ל-6 חודשים.

- מכאן עולה כי המדובר בחוק הנוער כמפורט לעיל ולא בשום חוק אחר.

מנתוני החלופות: עולה כי המדובר על הוצאות טיפול במעון על מי חל ומה הם התנאים.

- מכאן עולה בכותרת הצדדית כותרת סעיף 28 לחוק – "הוצאות טיפול"

פסילת חלופות:

חלופה א' לא נכונה, כי בין השאר המילה "ישית" לבדה - הינה מילת חיוב ובהתאם לסעיף לעיל בהמ"ש רשאי.

חלופה ב' לא נכונה, בין השאר אין התניה לקשירת קשר לביצוע העבירה, יוער כי חוק הנוער לא יכול לקנוס או "לחנך הורים באמצעות קנס".

חלופה ג' לא נכונה, אין התניה לגיל בסעיף המצורף.

חלופה ד' נכונה, המדובר במילות הסעיף כמעט במדויק.

7. אפי הינו בעלים של מלון. במהלך השנים, התיר אפי לחברו קובי להיכנס לבריכת המלון ולרחוץ בהמתי שיחפוץ. לאחר שהשניים הסתכסכו, אפי הגיש נגד קובי תביעה על סך 20,000 ש"ח, בגין השבת עלות השהות של קובי בבריכה במהלך השנים.

בנסיבות המתוארות, איזה מההיגדים הבאים הוא הנכון ביותר?

א. ככל שבית המשפט יקבל את גירסת אפי באשר לשימוש של קובי בבריכה, על בית המשפט למנות מומחה שיעריך את שווי עלות השהייה בבריכה, בטרם יפסוק את גובה ההשבה.

ב. גם אם יקבל בית המשפט את גירסת אפי באשר לשימוש של קובי בבריכה, רשאי הוא שלא לחייב את קובי בהשבה אם ימצא כי לאפי לא היה חיסרון כיס.

ג. ככל שבית המשפט יקבל את גירסת אפי באשר לשימוש של קובי בבריכה, על בית המשפט לבצע אומדנה של שווי הנאתו של קובי ולחייבו לשלמו לאפי.

ד. ככל שבית המשפט יקבל את גירסת אפי באשר לשימוש של קובי בבריכה, על בית המשפט לפסוק לטובת אפי פיצוי ללא הוכחת נזק.

תשובה נכונה ב'

חקיקה: ס' 2 לחוק עשיית עושר ולא במשפט.

2. פטור מהשבה

בית המשפט רשאי לפטור את הזוכה מחובת ההשבה לפי סעיף 1, כולה או מקצתה, אם ראה שהזכיה לא היתה כרוכה בחסרון המזכה או שראה נסיבות אחרות העושות את ההשבה בלתי צודקת.

יישום:

מנתוני האירוע עולה: כי ניתנה רשות מחבר להכניסה למלון ולרחוץ בו, הרשות נתנה מנתוני האירוע ללא תמורה, מלבד הכניסה לרחיצה לא נדרש מנותן ההטבה דבר מה נוסף.

- לאור האמור, הרי כי לא מדובר בחוזה או בעסקת מכר לכן החוק הרלוונטי חוק עשיית עושר ולא במשפט.

נתונים מהחלופות עולה: המילה שחוזרת על עצמה הינה המילה "השבה" וכן מילים הקשורות להשבה "פיצוי ללא הוכחת נזק" "ולחייבו לשלמו" שהם מילים הקשורים להשבה בשווי.

הערה: ככל שלא היה ברור מיהו "הזוכה" בהתאם לס' 2 לחוק, הרי כי ס' 1 לחוק אשר אף הוא צורף לחקיקה הנלוות מבהיר מיהו הזוכה:

"מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – **הזוכה**) שבאו לו מאדם אחר (להלן – **המזכה**)."

8. במהלך דיון בבית המשפט, שמתנהל בדלתיים פתוחות, הקליטה באת כוח התובע את הדיון ללא שהודיעה על כך לבית המשפט. באת כוח התובע לא עשתה שימוש בהקלטה.

מה הדין?

- א. פעולת ההקלטה אינה מהווה עבירה אתית, היות שבאת כוח התובע לא עשתה בה שימוש.
- ב. פעולת ההקלטה, שלא באמצעות חברת הקלטה מאושרת על-ידי בית המשפט, מהווה עבירה אתית.
- ג. פעולת ההקלטה אינה מהווה עבירה, שכן מדובר בדיון המתנהל בדלתיים פתוחות.
- ד. פעולת ההקלטה ללא יידוע בית המשפט מהווה עבירה אתית.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: כלל 22 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועי).

פרק ז': איסור על הקלטה

22. הקלטת הזולת

(א) לא יקליט עורך דין שיחה עם לקוח או עם עורך דין אחר, **אלא בידיעתם**.

(ב) עורך דין המקליט דיון בבית המשפט **יודיע** על כך **לבית המשפט**.

(ג) **לא יעשה** עורך דין שימוש בהקלטה שנעשתה תוך הפרת סעיף זה.

יישום:

ההקלטה עצמה ללא יידוע עבירת אתיקה. העובדה כי צוין באירוע כי לא נעשה שימוש בהקלטה אינה מרפא את ההפרה. בהתאם לכלל 22(ג) במידה ועורכת הדין הייתה עושה שימוש בהקלטה הרי כי המדובר בהפרה נוספת להפרת ההקלטה ללא ידוע.

9. לדני יש בתי נופש רבים בלונדון. לאחרונה רכש דני דירה בתל אביב והעביר את מרכז חייו לישראל, אך הוא עדיין מרבה לנסוע לעסקיו שבלונדון. בתאריך 1.1.2022 טס דני מלונדון לתל אביב, לקה בליבו מעל מדינת פולין ומת במקום. הטייס הנחית את המטוס נחיתת חרום ומותו של דני נקבע על אדמת פולין. דני נקבר בלונדון לבקשת משפחתו.

מה הדין?

- א. בית המשפט בישראל מוסמך לדון בכל הנכסים של דני, למעט נכסים מחוץ לישראל שעל פי דין המדינה בה הם נמצאים עוברים בירושה אך ורק לפי דין מקום הימצאם.
- ב. בית המשפט בישראל מוסמך לדון בדירה בתל אביב בלבד.
- ג. בית המשפט בישראל אינו מוסמך לדון בעיזבון אם דני הוא אזרח אנגלי.
- ד. בית משפט בישראל אינו מוסמך לדון בעיזבון אם דני השאיר צוואה תקפה לפי דיני אנגליה.

שאלה נפסלה ביום פרסום התשובות: כותב השאלה ככל הנראה בלבד בין שאלת הסמכות לברירת הדין (איזה דין יחול בבית המשפט בישראל)

חקיקה: סעיפים 135, 136 ו-138 לחוק הירושה.

פרק שביעי: משפט בין-לאומי פרטי

135. הגדרה

בפרק זה "מושב" של אדם – המקום בו נמצא מרכז חייו; קטין, פסול-דין ואדם שמונה לו אפוטרופוס, חזקה עליו שמושבו הוא במקום מושבו של נציגו כמשמעותו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, תשכ"ב-1962, כל עוד לא הוכח שמרכז חייו נמצא במקום אחר.

136. סמכות בתי-המשפט הישראליים

בית משפט בישראל מוסמך לדון בירושתו של כל אדם שמושבו ביום מותו היה בישראל או שהניח נכסים בישראל.

137. ברירת הדין

על הירושה יחול דין מושבו של המוריש בשעת מותו, חוץ מן האמור בסעיפים 138 עד 140.

138. דין נכסים מסויימים

נכסים העוברים בירושה לפי דין מקום המצאם בלבד, יחול על ירושתם אותו דין.

יישום:

היות וכותב השאלה התבלבל זה בבחירה החלופות בין שאלת הסמכות הדיונית של בית המשפט בישראל, לכללי ברירת הדין (איזה דין התקיים בעניינו של המוריש ובעניין נכסיו).

חלופה א' לא נכונה, בהיותה מנוסחת על דרך שלילת סמכותו הדיונית של בית המשפט בישראל לדון בנכסים המצויים בחול.

חלופה ב' לא נכונה, היות ובאירוע נאמר כי מרכז חייו הינו בישראל ולפיכך סמכותו של בית המשפט בישראל לדון בכל נכסיו.

חלופה ג' לא נכונה, אזרחות או אזרחות נוספת לא קשורה לבחינת סמכותו של בית המשפט הישראלי (ראו ס' 135 לעיל).

חלופה ד' לא נכונה, האומנם לצוואה שנעשתה בחול יש כללים נוספים בין השאר לבחינת צורתה וכשירותה, אך אין מניעה לעניין סמכותו הדיונית של בית המשפט הישראלי.

10. ראובן ניסה להבריש לישראל אבקה שראובן חשב שהיא סם מסוכן מסוג קוקאין, וטובין שחשב שהם חייבים במכס. הניחו כנתון שהחזקת סם מסוג קוקאין (להלן: החזקת סם) והכנסה לישראל של טובין החייבים בהצהרה ותשלום מכס מבלי להצהיר על כך ולשלם בגינם את המכס המוטל עליהם (להלן: הברחת טובין) הן עבירות פליליות. ראובן נתפס, והתברר כי בפועל האבקה הינה קמח והטובין כלל אינם חייבים במכס.

מה הדין?

- אפשר להאשים את ראובן בעבירה של החזקת סם מסוכן ובעבירה של ניסיון להברחת טובין.
- אפשר להאשים את ראובן בעבירה של ניסיון להחזקת סם ובעבירה של ניסיון להברחת טובין.
- אפשר להאשים את ראובן בעבירה של ניסיון להחזקת סם ובעבירה של הברחת טובין.
- אפשר להאשים את ראובן בעבירה של ניסיון להחזקת סם בלבד.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: סעיפים 25, 26 לחוק העונשין.

פסיקה: רע"פ 16/2220 רועי מור יוסף נ' התביעה הצבאית הראשית.

סימן א': הנסיון

נסיון מהו

25. אדם מנסה לעבור עבירה אם, במטרה לבצעה, עשה מעשה שאין בו הכנה בלבד והעבירה לא הושלמה.

חוסר אפשרות לעשיית העבירה

26. לענין ניסיון, אין נפקה מינה אם עשיית העבירה לא היתה אפשרית מחמת מצב דברים שהמנסה לא היה מודע לו או טעה לגביו.

ראשית- לימדתי אתכם בשיעור כי גם ניסיון בלתי צליח מקים אחריות פלילית ומשכך העושה חב בה. לענין זה דיברתי על 2 חריגים 1. אמצעי אבסורדי 2. חוסר יכולת חוקית להשלים את העבירה- היינו אין איסור בחוק על מעשה זה.

ביחס לניסיון- בהחזקת סם מסוכן מסוג קוקאין שלבסוף התברר כקמח- לפי תכליתו של סעיף 26 לחוק"ה - השאלה היא, אם מדובר בניסיון בלתי צליח מבחינה עובדתית (עניש) או שמא בניסיון בלתי צליח מבחינה משפטית (שאינו עניש).

מתוך פסק הדין שהוועדה צרפה ניתנה דוגמה לענין המקרה בסיפור (שורה 29): "במקרים שבהם נעשה שימוש בחומר שהינו בוודאות מותר (כגון קמח), מתוך אמונה שמדובר בסם שהינו בוודאות אסור (כגון הרואין), מוסכם על הכל כי יש להרשיע"

פסק הדין מונה שורה של בדיקות לענין הניסיון: תיכף נדבר על זה

רע"פ 16/2220 רועי מור יוסף נ' התביעה הצבאית הראשית, בתמצית:

רקע:

המדובר בחייל אשר עשה שימוש ב"נייס גיא", אשר באותה העת לא הופיע ברשימת הסמים המסוכנים בפקודת הסמים (כיום כן).

"אין להרשיע נאשם בעבירת ניסיון (בלתי צליח) לשימוש בסם מסוכן, רק מפני שהנאשם סבר כי "החומר" שצרך הוא סם בלתי חוקי כאשר מבחינה עובדתית מדובר בחומר שלא הוכרז כסם מסוכן לפי פקודת הסמים המסוכנים. מדובר בטעות משפטית" שאינה יכולה לשמש בסיס לאחריות במסגרת דיני הניסיון הבלתי צליח."

עוד נקבע שם:

"שאנחנו מדברים על ניסיון בלתי צליח בדרך כלל, אי-השלמת עבירה נובעת מנסיבות חיצוניות לדרך ביצועה. למשל, א' מבקש לירות לעברו של ב', אך לפני שהוא מספיק ללחוץ על ההדק, ג' עוצר בעד ומצב מסוג זה –"ניסיון בר-עונשין אם התקיימו היסוד העובדתי והיסוד הנפשי הדרושים להרשעה. מבחינת היסוד העובדתי, יש להוכיח כי הנאשם החל בביצוע העבירה. בצד זאת, יש להוכיח כי התקיים אצלו היסוד הנפשי הנדרש לעבירה המושלמת, כמו גם היסוד הנפשי המיוחד לעבירת הניסיון – מטרה להשלים את העבירה

להבדיל, ישנם מצבים שבהם ביצוע העבירה נדון לכישלון מלכתחילה. לדוגמה, א' יורה על ב' בכוונה להרוג, אך בדיעבד מסתבר כי בעת הירי ב' כבר לא היה בין החיים. מצב זה מכונה "ניסיון בלתי צליח", אינו שולל בהכרח את פליליות הניסיון. כפי שנקבע בסעיף 26 לחוק העונשין"

ניסיון בלתי צליח בדומה לניסיון צליח, מותנה בתחילת ביצוע של העבירה וביסוד נפשי מתאים – היסוד הנפשי הדרוש לעבירה המושלמת ומטרה להשלים את ביצועה.

דיברנו בשיעור על סוגי "מצב הדברים" המונעים את ביצועה של העבירה. אחת ההבחנות העיקריות היא בין מקרה שבו אין אפשרות להשלים את העבירה בשל מצב דברים עובדתי (להלן: ניסיון בלתי צליח מבחינה עובדתית), לבין מקרה שבו אין אפשרות חוקית להשלים את העבירה (להלן: ניסיון בלתי צליח מבחינה משפטית)

כאמור לעיל, ניסיון בלתי צליח מבחינה עובדתית מתגבש למשל כאשר אדם מוכר לחברו קמח מתוך סברה מוטעית שמדובר בקוקאין. במצב כזה, השלמת העבירה נמנעה מראש עקב העובדה שהחומר שנמכר לא היה קוקאין.

לעומת זאת, ניסיון בלתי צליח מבחינה משפטית מתרחש, לדוגמה, כאשר אדם הסתיר סחורה מסוימת במעבר גבול כדי להשתמט מתשלום מכס, בלא שידע שאין חובת תשלום מכס על סחורה זו. מה שמנע את השלמת העבירה במקרה זה הוא העדרו של דין האוסר על המעשה.

לסיכום (פסיקה), על מנת להרשיע בניסיון בלתי צליח נדרש :

1. הוכחת היסוד העובדתי והנפשי הנדרשים להרשעה בכל ניסיון בר-עונשין
2. יש להוכיח כי השלמת העבירה לא התאפשרה עקב מצב דברים עובדתי (להבדיל ממצב דברים משפטי), אשר המנסה לא היה מודע לו או טעה לגביו.
3. יש להראות כי המסכת העובדתית שבקיומה האמין המנסה – לו הייתה מתקיימת במציאות – הייתה מהווה מעבר לספק סביר עבירה פלילית או למצער ניסיון צליח לבצעה.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי ראובן חשב שעובר 2 עבירות :

1. עבירה ניסיון להעברת "סם", כאשר במישור העובדתי כפי שדמיון אותו היה – סם – המנוי בסמים המסוכנים (בדין) – בפועל היה קמח ניסיון בלתי צליח – בר ענישה.
2. עבירת ניסיון ל"הברחה טובין במכס", כאשר המישור העובדתי והמודעות לביצוע העבירה מתקיימים – אך בפועל הסחורה הספציפית לא אסורה (בדין) – היסוד המשפטי לעבירה לא מתקיים ניסיון לא צליח – לא בר ענישה.

11. משה, בן יחיד להוריו, ירש על פי צוואתם אחת מבין הדירות שהיו בבעלותם. משה מכר את הדירה.

האם משה חייב במס שבח?

- א. מאחר שמדובר בדירה שהתקבלה בירושה, משה יהיה פטור מתשלום מס שבח.
- ב. מאחר שמדובר בדירה שהתקבלה בירושה, משה יהיה פטור מתשלום מחצית מס השבח החל על המכירה.
- ג. מאחר שמדובר בדירה שהתקבלה בירושה, משה יהיה פטור מתשלום מס שבח אם הוריו היו פטורים ממנו אילו מכרו את דירתם בחייהם.
- ד. משה יהיה פטור מתשלום מס שבח אם הוא עצמו זכאי לפטור ממס שבח במכירת הדירה.

תשובה נכונה ד'

חקיקה : סעיפים 4, 5, 49 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה).

פסיקה : רע"א 7816/06 עו"ד יעקב מ. בויאר - בתפקידו ככונס נכסים נ' עז' המנוח מר דוד מרמלשטיין ז"ל.

הורשה אינה מכירה

4. הורשה איננה מכירה או פעולה באיגוד לענין חוק זה.

5. פעולות נוספות שהנן "מכירה"

(ג) (1) מכירת זכות במקרקעין הנמנית עם נכסי עזבון, או עשיית פעולה באיגוד מקרקעין הנמנה עם נכסי עזבון, יראו אותן כמכירת הזכות או עשיית הפעולה בידי היורשים, על אף האמור בסעיף 4;

(2) במכירה ובעשיית פעולה כאמור בפסקה (1), יום הרכישה ושווי הרכישה ייקבעו בהתאם להוראות סעיפים 26 ו-37;

(3) מנהל העזבון אחראי למילוי החובות הקבועות בסעיפים 73, 76, 90 ו-91 ובלבד שאם לא מונה מנהל לעזבון יחולו החובות האמורות על כל אחד מהיורשים;

טור לדירת מגורים מזכה

49. המוכר דירת מגורים מזכה יהא זכאי לפטור ממס במכירתה אם נתקיים אחד מאלה :

(5) המכירה היא של דירת מגורים מזכה שקיבל המוכר בירושה, ובלבד שהתקיימו כל אלה :

(א) המוכר הוא בן זוגו של המוריש, או צאצא של המוריש, או בן זוגו של צאצא של המוריש ;
(ב) לפני פטירתו היה המוריש בעלה של דירת מגורים אחת בלבד ;
(ג) אילו היה המוריש עדיין בחיים ומוכר את דירת המגורים, היה פטור ממס בשל המכירה.

רע"א 7816/06 עו"ד יעקב מ. בויאר - בתפקידו ככונס נכסים נ' עז' המנוח מר דוד מרמלשטיין ז"ל, ההלכה :

1. הפטור הניתן ליורש בהתאם לס'49ב(5) לחוק הינו פטור ספציפי וככל שעומד המוריש והיורש בתנאים המצטברים בו, יוכל היורש לממש זכותו לפטור ולהיכנס בנעלי המוריש.

2. אין מניעה, מהיורש לקבל בגין הנכס פטור פרסונלי המגיע לו ככל שלא עמד בתנאים המצטברים דלעיל.

3. התנאי הקבוע בסעיף 49ב(5)(ב) לחוק "לפני פטירתו היה המוריש בעלה של דירת מגורים אחת בלבד". לא ניתן לפרשנויות, בהיותו של הפטור דנא ייחודי (הטבה), וכי משיקולי מדיניות פרשנות זו תאפשר לקיפוח בין ולחוסר איזון בין אוכלוסיות עשירות מרובות נכסים לאוכלוסיות מוחלשות.

יישום:

מנתוני האירוע עולה, כי משה הינו בנם היחיד, אשר ירש "אחת מבין הדירות שהיו בבעלותם". כאמור, המוריש החזיק במספר נכסים ולכן לא עומד בתנאי הקבוע בסעיף 49ב(5)(ב) לחוק שהינו 1 מבין 3 תנאים מצטברים.

היות ולא התקיימו התנאים לקבלת הפטור דנא, אין מניע לקבלת פטור אישי ככל שהיורש זכאי לקבלו.

12. פלוני הורשע בפלילים לראשונה ונגזר עליו ביום 1.2.2023 עונש של 3 שנות מאסר בפועל, ו-6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירת אלימות מסוג "פשע" למשך שנתיים. ביום 1.3.2023 התייצב פלוני לריצוי עונשו בבית הסוהר.

מתי תסתיים תקופת התנאי?

- א. שנתיים מיום 1.2.2023.
- ב. שנתיים מיום שחרורו ממאסר.
- ג. שנתיים מהמועד האחרון להגשת ערעור על גזר הדין.
- ד. שנתיים מיום 1.3.2023.

תשובה נכונה ב'
חקיקה: ס' 52 לחוק העונשין ו- ע"פ 4180/92 מדינת ישראל נ' נעים.

52. **מאסר על תנאי**

(ג) תקופת התנאי תתחיל ביום מתן גזר הדין ואם הנידון נושא אותו זמן עונש מאסר - ביום שחרורו מן המאסר; **אולם** תקופה שאסיר נמצא בה מחוץ לבית הסוהר בשל שחרור בערובה מכח סימן ב' בפרק ג' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, בשל חופשה מיוחדת או מכח סימן ב' לפרק ו', יראו אותה כתקופת תנאי מצטברת לתקופת התנאי שקבע בית המשפט; **והכל כשבית המשפט לא הורה אחרת.**

ע"פ 4180/92 מדינת ישראל נ' נעים :

פסק הדין חוזר בין השאר על התכלית המנויה בסעיף 52 המפורט לעיל, הרי כי תקופת התנאי תכליתה להציב את המורשע בתקופת מבחן ולהרתיעו מביצוע עבירה נוספת (בהתאם להוראות התנאי) כאשר זה משתלב בחברה.

עוד נקבע, כי כאשר אדם מורשע בעונש מאסר בפועל ובנוסף ניתן לו עונש על תנאי, תקופת התנאי תתחיל מיום שחרורו מריצוי המאסר בפועל.

הדגשה: פסק הדין יצר הבהרה למילים בסעיף לעיל "**נושא אותו זמן...**" היות והטענת המערער הייתה כי המאסר בפעל והמאסר על תנאי ניתנו באותו גזר הדין, ולכן יש לראות את תחילת תקופת התנאי מיום גזר הדין הטענה לא התקבל.

13. חברת "א.א. שירותים" בע"מ היא לקוחה קבועה של עו"ד הלוי, אשר מעניק לה שירותים משפטיים שונים באופן קבוע. חברת "ב.ב. ניהול נכסים" בע"מ נקלעה לסכסוך עסקי עם חברת א.א. שירותים ופנתה אל עו"ד הלוי על מנת שייצג אותה בסכסוך זה. עו"ד הלוי, שלא ייצג את חברת א.א. שירותים בע"מ בסכסוך זה, נטל על עצמו את הייצוג של חברת ב.ב. שירותים בע"מ. חברת א.א. שירותים בע"מ פנתה אל ועדת האתיקה בתלונה כי אסור היה לעו"ד הלוי ליטול את ייצוג חברת ב.ב. ניהול נכסים.

מה דין התלונה? מדוע?

- א. דין התלונה להתקבל, מאחר שעו"ד הלוי מעניק שירותים דרך קבע לחברת א.א. שירותים בע"מ, שהיא לקוח קבוע שלו, ולכן חל עליו איסור לייצג צד אחר נגדה, גם אם באותו עניין הוא איננו מייצג אותה.
- ב. דין התלונה להידחות; מאחר שעו"ד הלוי איננו מייצג את חברת א.א. שירותים בע"מ באותו סכסוך עם חברת ב.ב. ניהול נכסים בע"מ, אין כל מניעה שייצג את האחרונה בסכסוך זה.
- ג. לא ניתן לקבוע אם דין התלונה להתקבל או לא, שכן יש לבחון האם עולה חשש לניגוד עניינים במצב הנתון.
- ד. דין התלונה להידחות; לא חלה על עו"ד הלוי כל מניעה בדין לייצג את חברת ב.ב. ניהול נכסים בע"מ נגד חברת א.א. שירותים בע"מ במצב הנתון והוא רשאי להתקשר עם חברת ב.ב. ניהול נכסים לפי שיקול דעתו הבלעדי ויכולתו לקבל את התיק לייצוג על ידו.

תשובה נכונה א'

חקיקה: כלל 14(ג) לכללי האתיקה.

14. ניגוד אינטרסים

(א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת.

(ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו ענין.

(ג) בענין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו ענין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" – לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בענין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי יעשה בידי אותו עורך דין.

(ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות הענין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי לא מדובר בחריג המנוי בכלל 14(ד) עריכת הסכם ולכן בהתאם לכלל 14(ג) דין התלונה להתקבל היות שחל איסור לערך דין לייצג לקוח אחר כנגד לקוח קבוע.

14. ביום 1.1.2019 חווה אביתר מצד מנהלתו הישירה אירוע של הטרדה מינית. למרות היותו עובד מוערך, לא קודם אביתר בסבב קידום שנערך בחודש יוני 2019. ביום 1.4.2023 הגיש אביתר תביעה כנגד מעסיקתו בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, בה טען שקידומו נעצר עקב התנגדותו להטרדה המינית שעבר.

מה הדין?

- א. תביעתו של אביתר תתיישן ביום 1.1.2026, נטל ההוכחה כולו על המעסיקה.
- ב. תביעתו של אביתר תתיישנה במועד הגשת התביעה. אלמלא הייתה מתיישנת היה נטל ההוכחה כולו על אביתר.
- ג. תביעתו של אביתר תתיישן ביום 1.1.2026 נטל ההוכחה כולו על אביתר.
- ד. תביעתו של אביתר תתיישנה במועד הגשת התביעה. אלמלא הייתה מתיישנת, על אביתר היה הנטל להוכיח את אירוע ההטרדה המינית, ואת עצירת הקידום, ועל המעסיקה להוכיח שאין לכך קשר לאירוע ההטרדה המינית.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: ס' 6א לחוק למניעת הטרדה מינית.

בתובענה של עובד או של דורש עבודה בשל פגיעה על רקע הטרדה מינית במסגרת יחסי עבודה, כאמור בסעיף 7 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תהיה חובת ההוכחה על המעסיק כי לא פגע פגיעה כאמור באותו סעיף, אם הוכיח העובד או דורש העבודה כי התקיים האמור בפסקה מפסקאות (1) עד (3) שבסעיף 7(א) לחוק האמור, ובלבד שטרם חלפו שלוש שנים מיום שנוצרה העילה.

יישום:

1.1.2019: אביתר חווה אירוע הטרדה

יוני 2019: סבב קידום (אביתר לא קודם)

1.2.2023: הגיש אביתר תביעה

בהתאם לסעיף 6א על מעסיקו של אביתר להוכיח כי הוא לא פגע באביתר.

אביתר תובע את מעסיקו עקב עוצר קידומו בשל התנגדותו להטרדה מינית בעבר וזאת העילה. והעילה נוצרה ביוני 2019 ולא ב-1.1.2019 לכן יש לאביתר להגיש התביעה עד ה' יוני 2022, ועל כך חלופות א' ו- ב' ו- ג' נפסלות.

15. לאחר פטירתו הפתאומית של עו"ד פנחס, בית המשפט המחוזי בירושלים מינה בהסכמה, לבקשת הוועד המחוזי, את עו"ד ראובן להיות ממונה על ענייניו המקצועיים של עו"ד פנחס ולטפל בהם.

מה הדין?

- א. תקופת המינוי לא תעלה על שנתיים, ועו"ד ראובן יהיה רשאי להתפטר לפני כן רק באישור בית המשפט.
- ב. תקופת המינוי לא תעלה על שנה, ועו"ד ראובן יהיה רשאי להתפטר לפני כן רק באישור בית המשפט.
- ג. תקופת המינוי לא תעלה על חמש שנים, ועו"ד ראובן יהיה רשאי להתפטר לפני כן ללא צורך באישור בית המשפט.
- ד. תקופת המינוי לא תעלה על שנה, ועו"ד ראובן יהיה רשאי להתפטר לפני כן ללא צורך באישור בית המשפט.

תשובה נכונה א'

חקיקה: סעיפים 89א, 89ג לחוק לשכת עורכי הדין.

פרק שביעי א': ממונה במקום עורך דין במקרים מיוחדים

89א. **מינוי ממונה**

(א) נפטר עורך דין או שפרש מן הלשכה או שחברותו בה בוטלה, הושעתה או פקעה, או שנבצר ממנו למלא את תפקידו (בפרק זה – עורך הדין), ולא הובטח טיפול נאות בענייני לקוחותיו – רשאי בית המשפט המחוזי (בפרק זה – בית המשפט), לבקשת הוועד המחוזי, למנות חבר הלשכה בהסכמתו להיות ממונה על ענייני המקצועיים של עורך הדין ולטפל בהם.

(ב) הבקשה תובא לידיעתם של לקוחות עורך הדין בדרך שתיראה לוועד המחוזי.

(ג) עורך הדין, אפטרופסו או מי שנכסיו של עורך הדין מוקנים לו, יהיו המשיבים בבקשה.

(ד) ראה בית המשפט שקיום הליכי סדר הדין בדרך הרגילה עלול לגרום נזק שאין לו תקנה או נזק חמור, רשאי הוא בכל עת שלאחר הגשת הבקשה ליתן כל סעד ביניים שיש בו כדי לשמור על ענייניהם של לקוחות עורך הדין, לרבות מינוי ממונה זמני; והוא יכול לעשות כן על פי צד אחד בלבד.

89ג. **תקופת המינוי**

תקופת המינוי לא תעלה על שנתיים; אולם רשאי בית המשפט בכל עת, לבקשת הוועד המחוזי, להאריך את תקופת המינוי או לקצרה או להפטיר ממונה מענין שנתמנה לו; כל עוד המינוי בתקפו לא יהא הממונה רשאי להתפטר מתפקידו אלא ברשות בית המשפט.

יישום:

ראשית, היות והמדובר באתיקה מקצועית – יש לשאול האם מדובר בהסדרה מקצועית כללית, דין משמעותי, או יחסי עורך דין ולקוח? התשובה כאמור, הסדרה מקצועית כללית לכן מדובר בחוק לשכת עורכי הדין.

שנית, בהתאם לנתוני האירוע עולה כי עסקינן במינוי ממונה (עו"ד) עבור (עו"ד שנפטר) לצורך טיפול בלקוחותיו.

שלישית, מנתוני החלופות עולה כי עלינו לבדוק: את תקופת המינוי ו- את אפשרותו של עו"ד הממונה להתפטר מהמינוי דנא.

ס' 89א מקיים את התנאים הנדרשים למינוי – כפי שפורט באירוע השאלה.

ס' 89ג מקיים את הנדרש למענה על החלופות ולבחירת חלופה א' כחלופה הנכונה.

הרחבה: ראו את עניין הסמכות העניינית: בהמ"ש מחוזי, ראו את הנסיבות למינוי, ראו את הפרוצדורה למינוי נסיבות + לבקשת הוועד המחוזי + הסכמת הממונה, רשאי בהמ"ש למנות. בנוסף, ראו חריג למינוי (ס' 89א(ד) לעיל).

16. דקלה הורשה לבן זוגה יובל בצוואה את כל רכושה, וזאת לאחר שאמר לה שאם היא לא תוריש לו את כל רכושה, הוא יסיים את מערכת היחסים ביניהם. לאחר זמן נפרדו השניים מיוזמתו של יובל ובניגוד לרצונה של דקלה, וכל אחד מהם המשיך את חייו ללא אירועים חריגים. לאחר שנה וחצי ממועד הפרידה מיובל, נהרגה דקלה בתאונת דרכים. יורש על פי דין של דקלה, שאינו מוזכר בצוואה, טוען לבטלות הצוואה.

מה הדין?

- הצוואה לטובת יובל תבוטל מכוח השפעה בלתי הוגנת על דקלה.
- הצוואה לטובת יובל תבוטל לאור מותה הפתאומי בטרם עת של דקלה.
- הצוואה לטובת יובל לא תבוטל בתנאי שיובל יצליח להוכיח שדקלה לא היתה מעוניינת להיפרד ממנו.
- הצוואה כלפי יובל לא תבוטל.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: ס' 31 לחוק הירושה.

31. **אי-ביטול של צוואה פגומה**

עברה שנה מהיום שהאונס, האיום, ההשפעה הבלתי הוגנת או התחבולה חדלו לפעול על המצווה, או מהיום שנודע למצווה על התרמית או הטעות, והיה בידי המצווה לבטל את הצוואה ולא עשה כן, לא יהיה עוד באותו פגם כדי ביטול הוראת הצוואה או תיקונה.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי, דקלה עשתה צוואה תחת איום, עוד עולה כי דקלה ויובל נפרדו וכל אחד חיי את חייו בנפרד ללא אירועים חריגים מיוחדים (מיום הפרידה אין איום) וזאת עד למועד בו דקלה נהרגה (שנה וחצי מיום הפרידה).

בהתאם לס' 31 לחוק הירושה: לא ניתן לטעון כי האיום אשר הוביל לעשיית הצוואה לטובת יובל לפגם ניתן לביטול או לתיקון.

ראו כי, מצווה (יחיד) יכול לשנות את צוואתו בעודו בחיים בכל שלב (בכפוף לכשרותו) וללא תנאים.

17. עו"ד משה מייצג את יפתח בתביעה המתנהלת בבית המשפט. בין עו"ד משה לבין יפתח נוצרה אי הסכמה באשר לאופן שבו יש לנהל את התיק. למרות זאת יפתח עומד על המשך הייצוג. עו"ד משהאינו מעוניין לעשות כן.

מה הדין?

- על עו"ד משה לנהל את התיק לפי מיטב הבנתו בניגוד לעמדותיו של יפתח וחרף התנגדותו, שכן הוא בעל הידע המקצועי.
- על עו"ד משה להודיע ליפתח כי הוא מתפטר מן הייצוג באופן מיידי ולחדול מיד מלייצגו.
- על עו"ד משה להודיע ליפתח על כוונתו להפסיק את הייצוג ולאפשר לו להתארגן בהתאם, ולקבל את רשות בית המשפט להתפטר מן הייצוג.
- על עו"ד משה להביא בפני בית המשפט את המחלוקת עם לקוחו ויוכל להתפטר מן הייצוג רק אם בית המשפט יסכים עימו שהלקוח טועה באופן בו הוא מבקש ממנו לנהל את התיק.

תשובה נכונה ג'

חקיקה: ס' 13 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) ו- תקנה 172 לתקנות סדר הדין האזרחי.

13. הפסקת טיפול

(א) קיבל עורך דין ענין לטיפולו, אינו רשאי להפסיק את הטיפול בו אלא אם כן נתגלעו חילוקי דעות בינו ובין לקוחו בנוגע לאופן הטיפול, או שנוצרה מניעה מבחינה חוקית או מבחינת האתיקה המקצועית, או בשל אי תשלום שכר טרחה והוצאות, או מחמת סיבה אחרת המצדיקה את הפסקת הטיפול.

(ב) החליט עורך דין להפסיק טיפול בענין לפני סיומו, יתן, ללא דיחוי, הודעה על כך ללקוחו, וחובה עלי, במידת האפשר, להפסיק את הטיפול באופן שלא יפגע בעניניו של לקוחו.

(ג) היה ענין תלוי ועומד לפני בית המשפט, לא יפסיק עורך דין לייצג את לקוחו אלא בכפוף להוראות כל חיקוק.

172. הפסקת ייצוג של עורך הדין

בעל דין שמייצגו עורך דין רשאי לבטל את ייפוי הכוח של עורך דינו, ובלבד שנמסרה הודעה על כך לבית המשפט ולכל שאר בעלי הדין; עורך דין רשאי להפסיק את הייצוג ברשות בית המשפט בלבד.

יישום:

* מנתוני האירוע עולה כי, עו"ד רוצה להפסיק ליתן ייצוג ללקוח שלו, מסיבה של חילוקי דעות באופן הטיפול בתיק: יחסים בין עו"ד ללקוח: כללי האתיקה ולא חוק לשכת עורכי הדין.

* עוד עולה מנתוני האירוע כי, המדובר "בתביעה" – אזרחי (לא פלילי).

* הוראות כלל 13(א) – נותן לנו סיבות קונקרטיות המאפשרות ביטול, אך גם סיבת סל: "סיבה אחרת..."

*ס' 13(ב) - נותן לנו הוראות פרוצדורליות טרם הפסקת הטיפול

1. הודעה מיידיית ללקוח.
2. הוראה מחייבת לשמור על אף המחלוקת את טובתו של הלקוח בכך שלא נפסיק טיפול באופן שיפגע בענייני הלקוח.

*ס' 13(ג) - משלים את דרישת ההודעה המיידיית ללקוח, כאשר הטיפול בלקוח מצוי בכותלי בהמ"ש מפנה את צומת ליבו של עו"ד כי בנוסף להוראות כללי האתיקה אתה מחויב גם להוראות הדין- במקרה דנן אנחנו בהליך אזרחי תקנות סדר הדין האזרחי.

*תקנה 172 (ראו לעיל): מייחסת הנחיות להפסקת ההתקשרות בהתאם לגורם (הלקוח או עו"ד) הרוצה את הפסקת הטיפול בעניינו, עו"ד רוצה את הפסקת הטיפול ובניגוד ללקוח הוא יכול להפסיק את הטיפול רק ברשות בהמ"ש.

18. סהר הוא דירקטור אחד מתוך 7 בחברה פרטית. לסהר יסוד סביר להניח שעומדת להתבצע פעולה של ברק, נושא משרה בחברה, העלולה להוות הפרת חובה של ברק.

מה באפשרות סהר לעשות כדי למנוע זאת?

- א. סהר צריך לפנות ליו"ר הדירקטוריון ולדרוש כינוס ישיבת דירקטוריון לדון בפעולה שברק מתכוון לבצע. אין חובה להיענות לבקשתו שכן הוא הדירקטור היחיד המבקש זאת. אם בקשתו תידחה אין עוד דבר שבאפשרותו לעשות.
- ב. סהר צריך לפנות ליו"ר הדירקטוריון ולדרוש כינוס ישיבת דירקטוריון לדון בפעולה שברק מתכוון לבצע. חובה להיענות לבקשתו. אם לא יתכנס הדירקטוריון בתוך 14 ימים יוכל סהר לכנסו בעצמו. אם אין אפשרות לכנס את הדירקטוריון, אין דבר נוסף שיוכל לעשות.
- ג. מאחר שסהר הוא הדירקטור היחיד המבקש לדון בפעולתו של ברק ואין רוב של חברי הדירקטוריון המבקשים לעשות כן, אין אפשרות לכנס ישיבת דירקטוריון, ולפיכך אין לסהר מנוס מלפנות מיד לבית המשפט בבקשה לצו מניעה.
- ד. סהר צריך לפנות ליו"ר הדירקטוריון ולדרוש כינוס ישיבת דירקטוריון לדון בפעולה שברק מתכוון לבצע. חובה להיענות לבקשתו. אם לא יתכנס הדירקטוריון בתוך 14 ימים יוכל סהר לכנסו בעצמו. אם אין אפשרות לכנס את הדירקטוריון רשאי סהר לפנות מיד לבית המשפט בבקשה לצו מניעה.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: סעיפים 98, 257 ו- 267 לחוק החברות.

כינוס הדירקטוריון

98. (א) יושב ראש הדירקטוריון רשאי לכנס את הדירקטוריון בכל עת.
- (ב) הדירקטוריון יקיים ישיבה, בנושא שיפורט, לדרישת כל אחד מאלה:
 - (1) שני דירקטורים, ובחברה שבה מונה הדירקטוריון עד חמישה דירקטורים - דירקטור אחד;
 - (2) דירקטור אחד, אם נקבעה הוראה כאמור בתקנון החברה או נתקיים האמור בסעיף 257.
 - (ג) יושב ראש הדירקטוריון יכנס את הדירקטוריון לפי דרישה כאמור בסעיף קטן (ב) או אם התקיים האמור בסעיף 122(ד) בשל הודעה או דיווח של המנהל הכללי או בשל הודעת רואה החשבון המבקר של החברה לפי סעיף 169.
 - (ד) לא כונסה ישיבת דירקטוריון בתוך ארבעה עשר ימים ממועד הדרישה כאמור בסעיף קטן (ב), או ממועד ההודעה או הדיווח של המנהל הכללי שהתקיים בהם האמור בסעיף 122(ד), או ממועד הודעת רואה החשבון המבקר לפי סעיף 169, יהיו רשאים כל אחד מהמנויים בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), לכנס ישיבת דירקטוריון שתדון בנושא שפורט בדרישה בהודעה או בדיווח, לפי הענין, אלא אם כן נקבעה בתקנון הוראה אחרת לענין מועד הכינוס.

גילוי ליקוי

257. נודע לדירקטור על ענין של החברה שנתגלו בו לכאורה הפרת חוק או פגיעה בנוהל עסקים תקין, יפעל בלא דיחוי לזימון ישיבה של הדירקטוריון כאמור בסעיף 98(ב)(2).

267. זכות תביעה

(א) היה לדירקטור יסוד סביר להניח שעומדת להתבצע פעולה של נושא משרה העלולה להוות הפרת חובה של נושא משרה, רשאי הוא, לאחר שפעל כאמור בסעיף 257 אם הנסיבות מאפשרות זאת, לפנות לבית המשפט בבקשה שיאכוף את החובה או ימנע את הפעולה; בית המשפט רשאי לתת צו שימנע את הפעולה או כל סעד אחר שייראה לו בנסיבות הענין.

(ב) אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת, תישא החברה בכל ההוצאות שהוציא דירקטור שפנה לבית המשפט לפי הוראות סעיף זה, לרבות אגרות בית משפט ושכר טרחת עורך דין, במועד כפי שיקבע בית המשפט.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי: דירקטור יחיד מתוך שבעה דירקטורים, בחברה פרטית, גילה על נושא משרה עלול לבצע הפרה רוצה למנוע את ההפרה.

מנתוני החלופות עולה כי: דרך המניעה תהא על דרך כינוס ישיבת דירקטוריון (ראו את המסומן בחלופות), וכן בין השאר מה הפרוצדורה לכנס אותה.

לאור העובדה כי הדירקטור באירוע הינו אחד מתוך שבעה, יכול זה לכנס ישיבה כדירקטור יחיד בכפוף למקרה המצוי בסעיף 257 לחוק לאחר שפנה תחילה ליו"ר הדירקטוריון אשר רשאי בכל עת לכנס ישיבת.

בהתקיים המקרה המצוי בסעיף 257 מחייב את היו"ר לקבל את דרישתו של הדירקטור היחיד לקיום הישיבה עד 14 ימים מיום הדרישה.

היות והמקרה המצוי בסעיף 257 מתקיים בעניינו וככול שהישיבה לא התקיימה זכותו של הדירקטור היחיד לפנות לבית המשפט, אשר רשאי ליתן כל סעד ובין השאר צו מניעה.

19. יובל שהה במעצר מאחורי סורג ובריה במשך 6 חודשים ולאחר מכן שהה במעצר בית בפיקוח אלקטרוני במשך 8 חודשים, וכעת עומד להיגזר דינו לאחר שהורשע בדין בגין עבירת פשע חמורה.

כמה חודשים ינוכו בכל מקרה מעונש המאסר בפועל שיושת על יובל?

- א. 6 חודשים.
- ב. 10 חודשים.
- ג. 8 חודשים. **(ככל שבחרתם בחלופה זו, התבלבלתם בנושא "השופט העצלן").**
- ד. 14 חודשים.

תשובה נכונה א'

חקיקה: ס' 43 לחוק העונשין. פסיקה: 7768/15 פלוני נ' מדינת ישראל.

43. חישוב תקופת מאסר

מי שנידון למאסר תיחשב תקופת מאסרו מיום גזר הדין, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת; היה הנידון משוחרר בערובה אחרי גזר הדין, לא יבואו ימי שחרורו במנין תקופת העונש.

7768/15 פלוני נ' מדינת ישראל, ההלכה בתמצית:

"בדין הישראלי אין הוראת חוק המחייבת את בית המשפט לנכות את ימי מעצרו של נאשם שהורשע בעבירה, מתקופת המאסר שהוטלה עליו בגזר הדין. ברירת המחדל הסטטוטורית בסוגיית ניכוי ימי המעצר מופיעה בסעיף 43 לחוק העונשין, אשר קובע כי "מי שנידון למאסר תיחשב תקופת מאסרו מיום גזר הדין, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת". חרף האמור, כבר בשנותיה הראשונות של המדינה התפתחה פרקטיקה שיפוטית של התחשבות בתקופת המעצר בעת גזירת העונש"

אשר למחלוקת בעניין ניכוי ימי המעצר – לפי סעיף 43 לחוק העונשין, ובהתאם להלכה הפסוקה, רשאי בית המשפט הגוזר דינו של נאשם, להורות כי מאסרו של הנאשם יחל ממועד מעצרו, אולם אין ניכוי אוטומטי הדגשה: בהמ"ש השאיר את האפשרות לניכוי התקופה למקרים מיוחדים התחשבות במשך התקופה (ארוכה ולא סבירה) שבה הנאשם היה במעצר בפיקוח אלקטרוני. ההתחשבות תהא בשלב גזר הדין. (לצורך החידוד, בשלב זה נקרא נאשם מורשע).

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי, יובל שהה במעצר בפועל 6 חודשים ולאחר מכן שהה במעצר באמצעות פיקוח אלקטרוני 8 חודשים נוספים. הדגשה: ס' 43 לחוק – לא נותן לנו פתרון לקיזוז מעצרו בפועל או למעצרו באמצעי פיקוח אלקטרוני, היות וקיזוז מעצר הינו יציר נוהג פסיקתי. בפסיקה דלעיל, נקבע כי הרציונל לקיזוז ימי מעצר בפועל לא מתקיים במעצר בפיקוח אלקטרוני, לכן הקיזוז יעשה רק לימי המעצר בפועל.

20. אורטל הורשעה בעבירת גרימת חבלה חמורה והתביעה מבקשת להטיל עליה עונש מאסר בפועל של 3 שנים. בית המשפט המחוזי סבור כי יש להטיל על אורטל גם עונש של קנס כספי.

מה הדין?

- א. בית המשפט אינו מוסמך להטיל מיוזמתו עונש שלא נתבקש על ידי התביעה.
- ב. בית המשפט מוסמך להטיל מיוזמתו עונש של קנס כספי רק בעבירות כלכליות.
- ג. בית המשפט מוסמך להטיל מיוזמתו עונש שלא נתבקש על ידי התביעה, אך עליו לנקוט במהלכי סדרי הדין המתאימים בטרם תתקבל ההחלטה.
- ד. בית המשפט אינו סמכות להטיל מיוזמתו עונש שלא נתבקש על ידי התביעה, אלא בהסכמת נשיא בית המשפט המחוזי.

תשובה נכונה ג'

חקיקה: ס' 40 לחוק העונשין. פסיקה: ע"פ 13/5733 מעוז נ' מדינת ישראל.

340. העיקרון המנחה בענישה - הלימה (תיקון מס' 113) תשע"ב-2012

העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה – העיקרון המנחה).

ע"פ 13/5733 מעוז נ' מדינת ישראל

בית משפט זה עמד בעבר על כך ש"אין מחלוקת באשר לעצם סמכותו של בית משפט להטיל עונש שלא נתבקש על ידי התביעה
-הכלל הוא כי הערכאה הדיונית מוסמכת להטיל עונש שלא נתבקש על ידי המאשימה, לאחר שנתנה לצדדים הזדמנות להתייחס לכך, תוך הנמקה בגור הדין מדוע בחרה בעונש זה, ובפרט, עליה להבהיר מדוע אין לשיטתה די בעונשים שנתבקשו על ידי המאשימה.

21. בית המשפט קבע כי דנית ביצעה עבירה של השחתת פני מקרקעין ואולם לא הרשיע אותה והשית עליה התחייבות להימנע מעבירה למשך שנה, בסכום של 15,000 ש"ח. בחלוף כחודשיים, ביצעה דנית את אותה העבירה והורשעה בה.

מה הדין?

- א. בית המשפט לא היה רשאי להשית עליה התחייבות להימנע מעבירה אם לא הרשיעה.
- ב. בית המשפט אינו רשאי להאריך את תוקף ההתחייבות להימנע מעבירה.
- ג. בית המשפט רשאי להאריך את תוקף ההתחייבות להימנע מעבירה נוספת מטעמים שיירשמו, אם סבר שבנסיבות העניין לא יהיה צורך להפעיל את ההתחייבות.
- ד. בית המשפט רשאי להאריך את תוקף ההתחייבות להימנע מעבירה עד לשלוש שנים.

תשובה נכונה ב'

חקיקה: סעיפים 72, 76 לחוק העונשין. פסיקה: רע"פ 17/4123 שוחט נ' מדינת ישראל.

שאלה שנשאלה במרתון שלנו:

סעיף 72 קובע 2 מצבים:

1. הרשעה + בנוסף לעונש אחר ניתן גם התחייבות מעבירה עד 3 שנים ועד לסכום התקרה 75,300 ₪
 2. אי הרשעה + התחייבות מביצוע עבירה עד שנה אחת ועד לסכום התקרה 75,300 ₪
- מבחינת האפשרויות שעמדו בפני בית המשפט ע"פ החוק תקין.
ביחס למצב שבו לא קיומה ההתחייבות:

סעיף 76 קובע:

גביית סכומי התחייבויות (תיקון מס' 104) תש"ע-2010

התחייב אדם לפי סעיף 72 להימנע מעבירה, ולאחר מכן בית משפט הרשיעו בעבירה שתהייב להימנע ממנה או קבע כי הוא ביצע את העבירה כאמור אך לא הרשיעו, יצווה בית המשפט שהרשיע או שקבע כאמור, על תשלום סכום ההתחייבות; לא שולם סכום ההתחייבות, יהא דינו של סכום זה כדין קנס ויחולו עליו הוראות סעיפים 66 עד 70, ולעניין התחייבות שהוטלה על אדם לפי סעיף 72(א) – גם הוראות סעיף 71.

72. התחייבות להימנע מעבירה

(א) בית משפט שהרשיע אדם רשאי, נוסף על העונש שהטיל, לצוות שהנידון ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שלוש שנים.

(ב) קבע בית המשפט שנאשם ביצע עבירה אך לא הרשיעו, רשאי הוא לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת.

(ג) התחייבות כאמור בסעיף זה תהיה בסכום שלא יעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שבה הורשע הנידון או שנקבע שביצע אותה, לפי העניין, ותהיה בערבים או בלי ערבים, הכל כפי שיצווה בית המשפט.

76. גביית סכומי התחייבויות

התחייב אדם לפי סעיף 72 להימנע מעבירה, ולאחר מכן בית משפט הרשיעו בעבירה שהתחייב להימנע ממנה או קבע כי הוא ביצע את העבירה כאמור אך לא הרשיעו, יצווה בית המשפט שהרשיע או שקבע כאמור, על תשלום סכום ההתחייבות; לא שולם סכום ההתחייבות, יהא דינו של סכום זה כדין קנס ויחולו עליו הוראות סעיפים 66 עד 70, ולעניין התחייבות שהוטלה על אדם לפי סעיף 72(א) – גם הוראות סעיף 71.

רע"פ 17/4123 שוחט נ' מדינת ישראל:

מלשון סעיף 76 לחוק העונשין עולה הוראה מנדטורית "יצווה", לפיה על ביהמ"ש להפעיל את ההתחייבות, ואין לו שק"ד להאריך את תוקף ההתחייבות או להורות על מימוש חלקי של ההתחייבות. זוהי הוראה מנדטורית ללא חריגים. כוונת המחוקק באה לידי ביטוי חד-משמעי גם בהיסטוריה החקיקתית של סעיף 76 ובדברי ההסבר לחוק. כל אלו וגם ההשוואה להוראה המאפשרת הארכת תקופת התנאי, מעידים על כך שיש לפרש את סעיף 76 כקובע הסדר שלילי, שאינו מאפשר הארכת ההתחייבות.

הארכה תקופה - התחייבות או תנאי רק בחקיקה מפורשת.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי, בית המשפט קבע כי נעברה עבירה אך לא הרשיע - לפי סעיף 72 מוסמך, בתקופת ההתחייבות עד שנה- חלופה א' אינה נכונה, מאחר ובית המשפט בנסיבות אלו רשאי, שימו לב חלופה ד' מנסה לבלבל עם ה-3 שנים ביחס למצב בו יש הרשעה.

בהתאם לפסיקה המצורפת, נקבע כי ס' 76 לחוק הינו הסדר שלילי המחייב את בהמ"ש לפעול לפיו ללא הפעלת שיקול דעת.

ובכל מקרה ניתן היה לענות על השאלה גם ללא פסק הדין.

22. לקוח פנה לקבלת יעוץ משפטי בשאלה האם הוא רשאי לבטל עיסקה לאחר שרכש ריהוט מחברה באמצעות מודעת פרסום באינטרנט. הלקוח התקשר למשרדה של החברה וביצע הזמנה טלפונית של הריהוט. עתה הוא מתחרט על העיסקה ורוצה לבטלה.

עד מתי רשאי הלקוח לבטל את העיסקה?

- עד 14 ימים ממועד ביצוע העיסקה.
- עד מועד קבלת הריהוט.
- עד 14 ימים ממועד קבלת הריהוט.
- לא ניתן לבטל את העיסקה, אלא אם הייתה בה הטעיה.

תשובה נכונה ג'

חקיקה: ס' 14ג(ג) לחוק הגנת הצרכן.

ס' 14ג. עסקת מכר מרחוק

(ג) בעסקת מכר מרחוק רשאי הצרכן לבטל את העסקה –

(1) בנכס – מיום עשיית העסקה ועד ארבעה עשר ימים מיום קבלת הנכס או מיום קבלת המסמך המכיל את הפרטים האמורים בסעיף קטן (ב), **לפי המאוחר מביניהם** ;

(ו) בסעיף זה –

”עסקת מכר מרחוק” – התקשרות בעסקה של מכר נכס או של מתן שירות, כאשר ההתקשרות נעשית בעקבות שיווק מרחוק, ללא נוכחות משותפת של הצדדים לעסקה ;

יישום:

ראשית, ראו כי המדובר בסעיף ארוך על כן צורפו רק תתי הסעיפים הרלוונטיים ספציפית לנתוני האירוע ולחלופות.

שנית, מנתוני האירוע עולה כי הצרכן שלנו רכש רהוט (נכס) בעסקת מכר מרחוק כהגדרתה בתת (ו). לאור האמור, הרי כי עסקה טלפונית עסקת מכר מרחוק, ולכן יוכל לבטל את העסקה מיום הרכישה ועד 14 ימים מיום קבלת הרהיטים או קבלת המפורט אשר החברה חייבת לשלוח לו.

ספירת ימי הביטול תחל מיום קבלת הרהיטים או המסמך המפורט **לפי המאוחר מביניהם**.

היות והחלופות אינן מתייחסות לעניין המסמך הרי כי האפשרות הנותרת היא 14 ימים מיום קבלת הרהיט.

23. מהו ”תחלוף” בדיני ביטוח?

- א. כאשר ראובן גורם נזק לשמעון, ושמעון תובע את חברת הביטוח שלו עצמו ומקבל ממנה פיצוי, רשאית חברת הביטוח של שמעון לתבוע את ראובן.
- ב. כאשר ראובן גורם נזק לשמעון ושמעון תובע אותו ולא את הביטוח של עצמו, ובתגובה ראובן תובע את שמעון בתביעה שכנגד בגין מקרה אחר שאינו מבוטח, על חברת הביטוח לשפות את שמעון גם בגין סכום שייפסק נגדו בתביעה שכנגד.
- ג. כאשר ראובן גורם נזק לשמעון ושמעון אינו נוקט אמצעים להקטנת הנזק ותובע את הביטוח שלו עצמו על מלוא סכום נזקו, מחליפה חברת הביטוח של שמעון את ראובן וטוענת בשמו שעל שמעון היה להקטין את הנזק כמידת יכולתו.
- ד. כאשר לשמעון נכס אותו ביטח בגין אותו סיכון ואותה תקופה אצל שני מבטחים והתרחש מקרה הביטוח, ושמעון תבע את החברה בה ביטח את הנכס בתאריך המאוחר יותר, על החברות להתחלף ביניהן.

תשובה נכונה א'

חקיקה: ס' 62 לחוק חוזה ביטוח.

62. תחלוף

(א) היתה למבוטח בשל מקרה הביטוח גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי אדם שלישי, שלא מכוח חוזה ביטוח, עוברת זכות זו למבטח מששילם למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם.

(ב) המבטח אינו רשאי להשתמש בזכות שעברה אליו לפי סעיף זה באופן שיפגע בזכותו של המבוטח לגבות מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי מעל לתגמולים שקיבל מהמבטח.

(ג) קיבל המבוטח מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי שהיה מגיע למבטח לפי סעיף זה, עליו להעבירו למבטח ; עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה למבטח, עליו לפצותו בשל כך.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו אם מקרה הביטוח נגרם שלא בכוונה בידי אדם שמבוטח סביר לא היה תובע ממנו פיצוי או שיפוי, מחמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם.

יישום:

תחליף ביטוח הינו כאשר מבטוח אחראי (בשל אירוע ביטוחי) לפיצוי או לשפוי של צד שלישי, האירוע עצמו מבטוח, אך הצד השלישי קיבל פיצוי או שיפוי בגין הנזק שלא מתוך תביעת הפוליסה של המבטוח האחראי לנזק.

ראו כי מדובר בשאלת הבנת הנקרא והמהות של הסעיף.

24. רונן נפל ברחוב עקב בור במדרכה ונגרמו לו נזקי גוף. רונן הגיש תביעת נזיקין נגד הרשות המקומית. הרשות המקומית העבירה את כתב התביעה לחברת הביטוח שביטחה אותה כלפי צד שלישי. עורכת-דין שרון נשכרה ע"י חברת הביטוח לייצג את הרשות המקומית בבית המשפט וזו חתמה לעורכת הדין שרון על ייפוי כח מתאים. בית המשפט הציע לצדדים פשרה כספית, לפיה רונן יפוצה בסך של 100,000 ש"ח. חברת הביטוח מעוניינת לקבל את הצעת הפשרה.

מה מעמד הרשות המקומית לגבי הצעה זו?

- א. לרשות המקומית אין כל מעמד. משכתב התביעה הועבר על ידה לחברת הביטוח, זו האחרונה בלבד תחליט האם לקבל את הצעת הפשרה אם לאו.
- ב. חברת הביטוח רשאית להתפשר עם רונן ובלבד שהודיעה על הפשרה המוצעת בכתב לרשות המקומית 30 ימים מראש, והיא לא התנגדה בתוך תקופה זו.
- ג. חברת הביטוח נזקקת להסכמה מפורשת של הרשות המקומית לפשרה המוצעת בכתב או בעל-פה.
- ד. חברת הביטוח נזקקת להסכמה של הרשות המקומית לפשרה המוצעת רק אם כך קבע בית המשפט.

תשובה נכונה ב'

חקיקה: ס' 68 לחוק חוזה ביטוח.

68. מעמד הצד השלישי

בביטוח אחריות רשאי המבטוח – ולפי דרישת הצד השלישי חייב הוא – לשלם לצד השלישי את תגמולי הביטוח שהמבטוח חייב למבטוח, ובלבד שהודיע על כך בכתב למבטוח 30 ימים מראש והמבטוח לא התנגד תוך תקופה זו; אולם טענה שהמבטוח יכול לטעון כלפי המבטוח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי, רונן - ניזוק - בנזק גוף, העירייה - המבטוחת/האחראית - היות והנזק נגרם בשטח ציבור אשר בתחום שיפוטה ואחריותה.

חברת הביטוח - עו"ד שרון - ידה הארוכה של חברת הביטוח.

חלופה א' לא נכונה, בהיותה סותרת את סעיף החקיקה, היות והרשות המקומית רשאית להתנגד.

חלופה ב' נכונה, היות ומצויים בה הן סמכותה של המבטוחת – לפשרה, וכן חובתה הפרוצדורלית לשליחת הודעה כמפורט בסעיף לעיל.

חלופה ג' לא נכונה, היות והיא לא נזקקת להסכמה מפורשת (ראו כי המבטוחת לא חייבת להגיש את התנגדותה), וכן כי החובה לשליחת ההודעה תעשה בכתב בלבד.

חלופה ד' לא נכונה, הן בשל הדרישה להסכמה מפורשת, הן בשל החוסר באמצעי (כתב) והן בשל הדרישה להסכמת בית המשפט לפשרה.

25. איריס לא רכשה למכונית שבבעלותה ביטוח חובה לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] (להלן: הפקודה). רונן לא שמר מרחק ופגע עם רכבו במכוניתה של איריס, שנפצעה בתאונה. איריס מעוניינת להגיש תביעה בגין נזקי הגוף שנגרמו לה בתאונה.

האם לאיריס יש עילת תביעה וכנגד מי?

- א. לא; הואיל ורכבה של איריס לא בוטח לפי הפקודה, לפיכך אין לה עילת תביעה כלשהי.
- ב. כן; כלפי רונן וחברת הביטוח שביטחה את רכבו עפ"י הפקודה בעילת תביעה עפ"י פקודת הנזיקין [נוסח חדש].
- ג. כן; כלפי הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ("קרנית") בלבד.
- ד. כן; כלפי רונן וחברת הביטוח שביטחה את רכבו עפ"י הפקודה בעילת תביעה עפ"י חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

תשובה נכונה ב'

חקיקה: סעיפים 7, 8 לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים.

הגבלת זכאותם של נפגעים

7. נפגעים אלה אינם זכאים לפיצויים לפי חוק זה:

- (1) מי שגרם לתאונה במתכוון;
- (2) מי שנהג ברכב תוך הפרת החוק לתיקון דיני העונשין (שימוש ברכב ללא רשות), תשכ"ד-1964, וכן מי שהיה מצוי ברכב ביוזעו שהנהיגים בו כאמור;
- (3) מי שנהג ברכב כשאין לו רשיון לנהוג בו, למעט רשיון שפקע מחמת אי תשלום אגרה או מחמת הגבלה שהוטלה לפי פרק ו' 1 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;
- (4) מי שהרכב שימש לו, או סייע בידו, לביצוע פשע.
- (5) מי שנהג ברכב ללא ביטוח לפי פקודת הביטוח, או כשהביטוח שהיה לו לא כיסה את שימושו ברכב;
- (6) בעל הרכב או המחזיק בו, שהתיר לאחר לנהוג ברכב כשאין לו ביטוח לפי פקודת הביטוח או כשהביטוח שיש לו אינו מכסה את החבות הנדונה ושנפגע בתאונת דרכים שאירעה באותה נהיגה, בין בהיותו ברכב ובין מחוצה לו.

ייחוד העילה

8. (א) מי שתאונת דרכים מקנה לו עילת תביעה על פי חוק זה, לרבות תביעה על פי ביטוח כאמור בסעיף 3(א)(2) ובסעיף 3(ד) לפקודת הביטוח, לא תהיה לו עילת תביעה על פי פקודת הנזיקין בשל נזק גוף, זולת אם נפגע בתאונה שנגרמה על ידי אדם אחר במתכוון.
- (ב) מי שאלמלא הוראות סעיף 22(ב), היתה תאונת דרכים מקנה לו עילת תביעה כאמור בסעיף קטן (א), דינו לענין הוראות סעיף זה, כדין מי שיש לו עילת תביעה על פי חוק זה.
- (ג) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי לגרוע מתביעה על פי פקודת הנזיקין של מי שאין לו עילת תביעה על פי חוק זה.

יישום:

איריס בעלת הרכב, נהגה ברכב ללא ביטוח חובה. והייתה בתאונת דרכים אשר לא נגרמה באשמתה, וכן בשל התאונה נגרמו לה נזקי גוף. כידוע, כאשר מדובר בתאונת דרכים ויש נזק גוף יש לתבוע בהתאם לחוק פלתי"ד. עוד ידוע, כי בעניין תאונות דרכים ותביעה בהתאם לחוק זה יש אחריות מוחלטת – תשלום חובה לא משנה מי אשם. בעניינו, איריס לא רכשה ביטוח חובה, ובשל יצירת הרתעה חוקק את ס' 7 המצורף לעיל, אשר מבטל את זכאותם של נפגעים מסויימים לתבוע נזקיהם בהתאם לחוק זה.

הערה: זכות התביעה מקרנית הינה בהתאם לחוק הפלתי"ד, לאור האמור מי שלא זכאי לפיצויים בהתאם לחוק זה לא זכאי לקבלת כספים מקרנית.

בהתאם לסעיף 8(ד) המחוקק על אף מניעת זכאותה לתבוע בהתאם לחוק הפלתי"ד לא מונע ממנה לתבוע מרונן ומהמבטחת בהתאם לעילות פקודת הנזיקין.

26. אחמד הגיש נגד זוהיר תביעה כספית עקב נזק שגרם למכוניתו ביום 1.1.2016. כתב התביעה הוגש לבית המשפט ביום 29.12.2022. מחמת אי התייצבות אחמד לדיון, מחק בית המשפט את כתב התביעה ביום 10.10.2023.

מהו המועד האחרון שבו יוכל אחמד להגיש תביעה חדשה בגין אותה עילה נגד זוהיר?

- א. 29.12.2023
- ב. 10.10.2024
- ג. 10.10.2030
- ד. לא ניתן בנסיבות המתוארות להגיש תביעה חדשה, הואיל והתביעה התיישנה במועד שבו נמחקה.

תשובה נכונה ב'
חקיקה: סעיפים 15 ו-16 לחוק ההתיישנות.
15. תובענה שנדחתה
הוגשה תובענה לפני בית משפט, לרבות בית דין דתי, והתובענה נדחתה באופן שלא נבצר מן התובע להגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה, לא יבוא במנין תקופת ההתיישנות הזמן שבין הגשת התובענה ובין דחייתה.
16. תקופת ההתיישנות לאחר עיכוב
נתעכב מנין תקופת ההתיישנות כאמור בסעיפים 10 ו-12 עד 15, לא תסתיים התקופה לפני שעברה לפחות שנה אחת מן היום שבו חדל העיכוב; נתעכב מנין התקופה כאמור בסעיף 11 – לא תסתיים לפני שעברו לפחות שנתיים מן היום שבו חדל העיכוב.
יישום:
יום הנזק 1.1.2016 יום הגשת התביעה 29.12.2022. במועד הגשת התביעה נותר לתובע 3 ימים להגשת התביעה, היות ולתביעה בגין הנזק דנא תקופת ההתיישנות 7 שנים (ראו ס' 5 לחוק).
*בהתאם לס' 15 לחוק, התקופה בה הוגשה התביעה עד ליום בו נמחקה לא תספר תקופת ההתיישנות.
*בהתאם לס' 16 לחוק, הוראותיו מוסיפים בין השאר לעצירת מרוץ ההתיישנות המנויה לס' 15 לחוק, ומקנה לתובע שיש לו פחות משנה להגשת התביעה מיום שהתביעה נמחקה הארכה נוספת לא פחות משנה.
בעניינו, ביום 10.10.2023 נמחקה התביעה, באותו היום נותר לתובע 3 ימים להגשת התביעה (ראו ס' 15 לחוק). לאור הארכה תקופת ההתיישנות (ס' 16 לחוק) ה- 3 ימים שנותרו יוארכו לרף המינימלי לשנה אחת מיום המחיקה עד ליום 10.10.2024.
הבהרה: במידה והיה לתובע תקופת ההתיישנות של שנה אחת ו- 3 ימים אין זכות להארכה היות ונותר לו מעל הרף המינימלי.

27. מהם כל ההליכים שבהם יכול לנקוט נפגע מפרסום לשון הרע כנגד המפרסם, ובאיזה סדר?
- א. תביעה אזרחית בלבד. רק המדינה יכולה להגיש קובלנה פלילית כנגד המפרסם במועד לפי החלטתה.
 - ב. תביעה אזרחית וקובלנה פלילית. את הקובלנה הפלילית ניתן להגיש רק לאחר שהוגשה תביעה אזרחית כנגד המפרסם.
 - ג. תביעה אזרחית וקובלנה פלילית. את התביעה האזרחית ניתן להגיש רק לאחר שהוגשה קובלנה פלילית כנגד המפרסם.
 - ד. תביעה אזרחית וקובלנה פלילית. הנפגע רשאי להגיש את שתיהן באותו המועד, או בסדר לפי רצונו.

תשובה נכונה ד'
חקיקה: סעיפים 7 ו-8 לחוק איסור לשון הרע.
7. לשון הרע – עוולה אזרחית
פרסום לשון הרע לאדם או יותר זולת הנפגע תהא עוולה אזרחית, ובכפוף להוראות חוק זה יחולו עליה הוראות הסעיפים (2) עד 15, 55, 58 עד 61 ו-63 עד 68 לפקודת הנזיקים האזרחיים, 1944.
8. קובלנה

עבירה בשל לשון הרע לפי חוק זה תהא בין העבירות שבהן רשאי הנפגע להאשים על ידי הגשת קובלנה לבית המשפט.

יישום:

ראו כי בהתאם לסעיפים המצורפים לעיל, אין כל מניעה או חובה פרוצדורלית להגשת תובענה אזרחית או פלילית ***ניתן להגישם ביחד ולחוד בכפוף לתקופת ההתיישנות המתאימה ובכפוף לעילות הקובלנה (היות ואדם יחיד יכול להגיש קובלה בעילות ובחוקים ספציפיים).

28. נאמן על נכסים מעוניין לקנות בעצמו נכס מנכסי הנאמנות. הנאמן פנה לבית המשפט וביקש את אישור הפעולה. **מה הדין?**

- החוק אוסר על נאמן לרכוש לעצמו נכס מנכסי הנאמנות ולפיכך אין בית המשפט רשאי לאשר את הפעולה.
- בית המשפט רשאי לאשר את הפעולה. החלטתו נתונה לערעור ברשות בלבד.
- בית המשפט רשאי לאשר את הפעולה. צד מעוניין שמתנגד לכך רשאי לפנות בבקשה לעיון חוזר כל עוד לא הושלמה הפעולה.
- בית המשפט רשאי לאשר את הפעולה. החלטתו נתונה לערעור בזכות.

תשובה נכונה ב'

חקיקה: סעיפים 13 ו-38 לחוק הנאמנות.

13. איסור טובת הנאה

(א) נאמן לא ירכוש לעצמו או לקרובו נכס מנכסי הנאמנות או כל זכות בו, לא יפיק לעצמו או לקרובו טובת הנאה אחרת מנכסי הנאמנות או מפעולותיה, ולא יעשה דבר שיש בו סתירה בין טובת הנאמנות לבין טובתו שלו או של קרובו.

(ב) "קרוב" של נאמן, לענין סעיף זה –

(1) בן זוגו;

(2) הורה, הורה-הורה, צאצא, אח או אחות של הנאמן או של בן זוגו;

(3) בן זוג של אחד המנויים בפסקה (2);

(4) שותף של נאמן או של אחד המנויים בפסקאות (1) עד (3);

(5) תאגיד שבהונו, ברווחיו או בשליטתו יש לנאמן או למנויים בפסקאות (1) עד (3) חלק העולה על 5%.

(ג) בית המשפט רשאי לאשר מראש פעולה מן המנויות בסעיף קטן (א) אם ראה שהיא טובת הנאמנות.

(ד) הוראות סעיף קטן (א) אינן באות לגרוע ממה שמגיע לנאמן או לקרובו מכוח היותם נהנים.

(ה) פעולה מן המנויות בסעיף זה שנעשתה בלי אישור בית המשפט – **בטלה, זולת** אם נעשתה **בתמורה** כלפי אדם **שאינו בין המנויים בסעיף קטן (ב) (1) ו- (2) ושפעל בתום לב**.

38. ערעור

החלטות בית המשפט לפי סעיפים 8(א), 9(א), 13(ג), 20, 21 ו-22 אינן ניתנות לערעור אלא ברשות לפי סעיף 19(ב) לחוק בתי-המשפט, תשי"ז-1957.

יישום:

ראשית, המדובר בנאמן שרוצה לרכוש נכס המצוי באחריותו מכוח חוק הנאמנות על כן החוק הרלוונטי הינו – חוק הנאמנות.

שנית, מנתוני האירוע עולה כי הנאמן ביקש מבית המשפט אישור לפני ביצוע הרכישה בהמ"ש רשאי לאשר ככל וראה כי רכישת הנכס על ידו היא לטובת הנאמנות.

שלישית, החלופות מעלות את שאלת הערעור והכיצד, בהתאם לס' 38 לעיל, ישנם החלטות בהתאם לחוק זה, בניהם החלטת בית המשפט לאשר רכישה על ידי נאמן אשר ניתנת לערעור רק ברשות.

29. חברת חיפוש גז היא שותף כללי בשותפות מוגבלת ציבורית שהתאגדה בשנת 2010. עם התאגדותה של החברה מונה דירקטוריון החברה, שכלל שלושה דירקטורים רגילים (גילי, לירי, ודילי) וכן דירקטור חיצוני (דח"צ) אחד (יורם). לדירקטור דילי, שהוא איש פיננסים מעולה, אף ניתנה זכות הכרעה בלעדית בדירקטוריון בכל הנוגע לעניינים פיננסיים מקצועיים משמעותיים ומהותיים שלהחברה. בשנת 2019 נתגלע סכסוך בין בעלי מניות בשותפות ובמסגרת זו הועלו מטעם בעלי מניות A שתי דרישות: האחת - למנות לדירקטוריון החברה לפחות דירקטור חיצוני אחד נוסף (מלבד זה

המכהן). השנייה - שלא להותיר את זכות ההכרעה הבלעדית בעניינים פיננסיים מקצועיים משמעותיים ומהותיים בידיו של הדירקטור דילי.

מה הדין?

- א. בעלי המניות A צודקים בשתי הדרישות.
- ב. בעלי המניות A אינם צודקים באף לא אחת מהדרישות.
- ג. בעלי המניות A צודקים בנוגע לדרישה בדבר ההכרח במינויו של דח"צ אחד נוסף, אך אינם צודקים בדרישה לנטילת זכות ההכרעה הבלעדית כאמור מידי של הדירקטור דילי.
- ד. בעלי המניות A אינם צודקים בנוגע לדרישה בדבר ההכרח במינויו של דח"צ אחד נוסף, אך צודקים בדרישה בעניין נטילת זכות ההכרעה הבלעדית מידי של הדירקטור דילי.

תשובה נכונה א'

חקיקה: סעיפים 106 ו-239 לחוק החברות; סעיפים 65 ו-65ט לפקודת השותפויות.

פסיקה: ע"א 94/20 טוביה נ' גבעות עולם נפט בע"מ.

65. חברת השותף הכללי

(א) בשותפות מוגבלת ציבורית השותף הכללי יהיה חברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב, שהתאגדה בישראל ושעיסוקה הבלעדי הוא ניהול עסקי השותפות המוגבלת.

(ב) ההוראות לפי חוק החברות החלות על חברה פרטית יחולו על חברת השותף הכללי, כל עוד לא נקבע אחרת בפרק זה.

65ט. דירקטור חיצוני

ההוראות לפי סימן ה' לפרק הראשון בחלק השישי לחוק החברות, יחולו על חברת השותף הכללי כאילו היתה חברה ציבורית, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) הסמכויות הנתונות לאסיפה הכללית של חברה ציבורית יהיו נתונות לאסיפה הכללית של מחזיקי יחידות ההשתתפות;

(2) במקום "בעל מניות" ו"בעלי מניות" יקראו "מחזיק יחידות השתתפות" ו"מחזיקי יחידות השתתפות" בהתאמה;

(3) במקום "שאינם בעלי השליטה בחברה" יקראו "שאינם חברת השותף הכללי או בעל השליטה בה";

(4) במקום "זכויות ההצבעה בחברה" יקראו "זכויות ההצבעה בשותפות המוגבלת הציבורית".

106. שיקול דעת עצמאי והסכמי הצבעה

(א) דירקטור, בכשירותו כזוה, יפעיל שיקול דעת עצמאי בהצבעה בדירקטוריון, לא יהיה צד להסכם הצבעה ויראו באי-הפעלת שיקול דעת עצמאי כאמור או בהסכם הצבעה הפרת חובת אמונים.

(ב) לא ימלא אדם תפקיד מתפקידיו של דירקטור אלא אם כן מונה כדין לתפקיד דירקטור ולא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של דירקטור.

(ג) בלי לגרוע מהוראות כל דין, על מי שהפר את הוראת סעיף קטן (ב) יחולו החובות והאחריות החלות על דירקטורים לפי כל דין.

239. חובת מינוי

(א) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב יכהנו לפחות שני דירקטורים חיצוניים.

(ב) הדירקטורים החיצוניים בחברה ציבורית ימונו על ידי האסיפה הכללית, ובלבד שיתקיים אחד מאלה:

(1) במנין קולות הרוב באסיפה הכללית ייכללו רוב מכלל קולות בעלי המניות שאינם בעלי השליטה בחברה או בעלי עניין אישי באישור המינוי למעט עניין אישי שאינו כתוצאה מקשריו עם בעל השליטה, המשתתפים בהצבעה; במנין כלל הקולות של בעלי המניות האמורים לא יובאו בחשבון קולות הנמנעים; על מי שיש לו עניין אישי יחולו הוראות סעיף 276, בשינויים המחויבים;

(2) סך קולות המתנגדים מקרב בעלי המניות האמורים בפסקה (1) לא עלה על שיעור של שני אחוזים מכלל זכויות ההצבעה בחברה.

(ג) השר רשאי לקבוע שיעורים שונים מן השיעור האמור בסעיף קטן (ב)(2).

(ד) בחברה שבמועד מינוי דירקטור חיצוני כל חברי הדירקטוריון שלה שאינם בעלי השליטה בחברה או קרוביהם הם בני מין אחד, יהיה הדירקטור החיצוני הממונה בן המין השני.

(ה) לא ימונה דירקטור חיצוני בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב אלא לאחר שהמועמד הצהיר כי מתקיימים בו התנאים הנדרשים למינויו כדירקטור חיצוני וועדת הביקורת אישרה כי מתקיימים בו התנאים כאמור, ויחולו על ההצהרה הוראות סעיף 241(ב) ו-(ג).

ע"א 94/20 טוביה נ' גבעות עולם נפט בע"מ, תמצית ההלכה:

רקע-

הסכסוך על שותפות מוגבלת ציבורית שהחברה היא השותף הכללי בה – גבעות עולם חיפושי נפט, שותפות מוגבלת (1993). במוקד המחלוקת :

1. הסכמות חוזיות אשר עוגנו אף בתקנון החברה ועניינן באופן קבלת ההחלטות בדירקטוריון החברה ;
2. תחומי אחריותם של נושאי המשרה בה.

הסכמות אלו, נועדו להתנות על ההסדרים החקיקתיים הרגילים החולשים על אותן סוגיות – הסדרים שבתקופת התאגדותה של החברה עוגנו בפקודת החברות [נוסח חדש], וכיום מעוגנים בחוק החברות, התשנ"ט-1999. בין היתר, סעיף 1.2 להסכם בעלי המניות העניק ללוסקין (בעל מניות המיעוט) שיקול דעת בלעדי בכל ההחלטות בעניינים מקצועיים – הסכמה שעוגנה אף בתקנון.

בנוסף, סעיף 100(b) לתקנון קבע כי לכל אחד מהדירקטורים מטעם קבוצת לוסקין או קבוצת בן דוד (בעלי מניות הרוב) נתונה זכות "וטו" על החלטות שונות (אך לא לדח"צים).

ההלכה : הסכם בין הצדדים או הסכם מייסדים אשר ותקנו בתקנון אינם יכולים לסתור או לרוקן מתוכן חקיקה. כך הדבר בעניין ההסכם אשר מקנה זכות ווטו לדירקטור מסויים מרוקנת מתוכן את סמכותו ותפקודו של הדירקטור החיצוני. בנוסף, הרציונל המצוי בחוק החברות בעניין שוויון הקולות בין הדירקטורים ועצמאותו של כל אחד.

יישום:

בהתאם לחקיקה המצורפת לעיל: הסעיפים הרלוונטיים מראים כי על השותף הכללי בשותפות ציבורית מוגבלת כפוף להוראות חוק החברות בהתאמה, דהיינו, בחלק מהנושאים חלים עליה הוראות החלות על חברה פרטית ובמקרים ספציפיים כחברה ציבורית.

בעניינו, ובהתאמה להלכת הפסיקה השותפות במוגבלת היא ציבורית חייבת מינוי של 2 דירקטורים חיצוניים. בנוסף, הסכם השותפות בו נקבע כי לדירקטור יחיד יש זכות ווטו על אף היותו כלכלן מרוקנת מתוכן את הוראות חוק החברות סעיפים 105 וכן 106 דירקטור 1 קול 1.

יש לראות כי הדירקטורים מונו על ידי השותף הכללי והם מטעמו ועל כן קולו של הדירקטור החיצוני היחיד אין השפעה ואף איננה רלוונטית לקיפוח המיעוט.

30. בין מספר יזמי נדל"ן נכרת הסכם מייסדים בשנת 2019 בקשר עם חברת נדל"ן שתוקם בבעלותם המשותפת. בהסכם האמור גם נכלל סעיף המעגן הגנה מפני דילול אחזקות אשר מבטא את רצונם כמייסדי החברה לשמור על שיעור מינימלי של בעלות עתידית בהון המניות של החברה, גם לאחר אירוע גיוס הון הכרוך בהקצאת מניות נוספות מטעם החברה (להלן: "סעיף האנטי דילול"). בשנת 2020 התאגדה החברה וזו אישרה במועד התאגדותה ובדיעבד את הסכם המייסדים כולו גם במסגרת תקנון החברה. הגם שמצבה הפיננסי של החברה טוב, מבקשת החברה לבצע גיוס הון ממשקיעים חיצוניים לחברה ולהקצות להם מניות בהתאם. בקשר עם אותו גיוס הון, מבקשת החברה לבחון שינוי בתקנון החברה וכן לקבל החלטות שיש בהם כדי לגרוע מההגנה שמקנה "סעיף האנטי דילול".

מה הדין?

- א. אין כל מגבלה מבחינת החברה לבצע שינוי בתקנון החברה וכן לקבל החלטות שיש בהן כדי לגרוע מההגנה שמקנה "סעיף האנטי דילול", מכיוון שהסכם המייסדים נכרת עוד בטרם שהחברה התאגדה, ולפיכך אין לו כל משמעות.
- ב. יש מגבלה לבצע שינוי בתקנון שגרוע מההגנה שמקנה "סעיף האנטי דילול", מכיוון שתקנון החברה הינו חלק ממסמכי התאגדות החברה ואולם אין כל מגבלה מבחינת החברה לקבל החלטות בחברה שיש בהן כדי לגרוע מההגנה שמקנה "סעיף האנטי דילול".
- ג. יש מגבלה מבחינת החברה לבצע שינוי בתקנון החברה וכן לקבל החלטות שיש בהן כדי לגרוע מההגנה שמקנה "סעיף האנטי דילול", ובמקרה שתבוצענה פעולות כאמור עשויה החברה להיחשב כמפרת חוזה.

ד. אין כל מגבלה מבחינת החברה לבצע שינוי בתקנון החברה וכן לקבל החלטות שיש בהן כדי לגרום מההגנה שמקנה "סעיף דילול", כל זמן שמדובר בגיוס הון ממשקיעים חיצוניים לחברה שאמנם מודעים לתוכנו של הסכם המייסדים אך אינם צד לו.

תשובה נכונה ג'

חקיקה: סעיפים 12-14 לחוק החברות; פסיקה: ע"א 6041-15 האמה בע"מ נ' אורנה מולר

12. אישור פעולה

(א) חברה רשאית לאשר פעולה של זם שנעשתה בשמה או במקומה לפני התאגדותה.
(ב) אישור בדיעבד כמוהו כהרשאה מלכתחילה, ובלבד שלא תיפגע זכות שרכש אדם אחר (בסימן זה - צד שלישי) בתום-לב ובתמורה, לפני האישור.

13. מעמדו של צד שלישי ליזמות

(א) ידע צד שלישי בעת פעולה כאמור בסעיף 12 על קיומה של היזמות, הברירה בידי לראות את היזם כבעל דבר או לחזור בו מן הפעולה ולתבוע מהיזם את נזקו, אם נתקיים אחד מאלה:
(1) החברה לא אישרה את הפעולה בתוך שנה מיום עשייתה; (הערה שלי: החברה אישרה תוך שנה)
(2) עולה מן הנסיבות שהחברה אינה עתידה להתאגד, ובלבד שהצד השלישי הודיע על כך ליזם שלושים ימים מראש;

(3) החברה לא אישרה את הפעולה בתוך שלושים ימים מיום שדרש זאת ממנה הצד השלישי.

(ב) אישרה החברה את הפעולה - אין היזם חייב או זכאי עוד בשלה.

(ג) היזם והצד השלישי רשאים להתנות על הוראות סעיף זה.

אי ידיעה על היזמות

14. לא ידע הצד השלישי בעת הפעולה על קיומה של היזמות, יחולו הוראות אלה:

- (1) פעולת היזם תחייב או תזכה את היזם לפי הענין;
- (2) משנתאגדה החברה רשאית היא לאשר את הפעולה, ובלבד שהאישור אינו נוגד את הפעולה לפי מהותה, תנאיה או נסיבות הענין; **אישרה החברה את הפעולה - תחייב פעולת היזם את החברה וגם את היזם, יחד ולחוד, ותזכה רק את החברה.**

ע"א 6041-15 האמה בע"מ נ' אורנה מולר, תמצית ההלכה:

1. הסכם מייסדים מקבל ייחוס מעל להסכם רגיל, שם קובעים המייסדים את התנאים להקמת החברה.
2. הסכם המייסדים, אינו יכול לשמש ככלי הגנתי או כחרב מול הוראות התקנון.
3. מיום התאגדות החברה, תפעל זו בהתאם להוראות התקנון (לא בהתאם להסכם המייסדים).
4. בעניין סעיף הגנתי מפני דילול שהחברה אישרה בדיעבד:

"משאישרה חברה בדיעבד הסכם מייסדים במסגרתו מעוגן סעיף הגנה מפני דילול בשיעור אחזקות, חלה עליה החובה לכבד את ההגנה הנ"ל. ככל שהחברה תשנה את תקנונה או תקבל החלטות בניגוד לחוזה החיצוני שאותו היא אישרה, היא עלולה להיחשב מפרת חוזה ולצד הניפר תקומנה הזכויות העומדות לו על פי דיני החוזים [השוו: בג"ץ 4295/95 קמחי נ' בית-הדין הארצי לעבודה בירושלים, פ"ד נב(5) 773, 791 (1998)]. כל זאת, בשים לב לכך שלא תיפגע זכות שרכש צד שלישי בתום לב ובתמורה טרם אשרור ההסכמות כאמור בסעיף 12(ב) לחוק החברות, ובהתאם לסעיפים 13 ו-14 לחוק המסדירים את מעמדו של צד שלישי לאשרור כאמור, ככל שיש להיזקק לסעיפים אלה בנסיבות העניין"

בג"ץ 4295-95 אהרון דב קמחי נ' בית-הדין הארצי לעבודה בירושלים, תמצית ההלכה:

גם האסיפה הכללית לא רשאית לחרוג מהוראות של התקנון, בעניין הוראה אשר מקורה בהסדרת הנובעת מהתחייבויות של היזם שאישרה בדיעבד תהא בטלה + החברה תראה כמפרה.

יישום:

במקרה דנן, אותו בעל מנייה **צד שלישי** (המתנגד), בעלי המניות האחרים נחשבים ליזמים, חתמו על הסכם מייסדים בו. אותו הסכם מייסדים כלל סעיף הגנתי לאי דילול המניות בשלב הגיוס הכספים.

עוד בענייניו, הסכם המייסדים נחתם בשנת 2019. ובשנת 2020 התאגדה החברה והסכם המייסדים הותקן כפי שנחתם 2019 בתקנון החברה **בתוך השנה**. (בשלב זה מתקיימים התנאים הקבועים בחקיקה במצורפת לעיל). תמורה + תוס' לב + התאגדה ואשרה תוך שנה מחתימת ההסכם-ביטול ההוראה הפרט חוזה החברה **מפרה (אמה נ' מולר)** ; **הוראת הביטול בטלה (פסיקה בעניין דב קמחי)**.

31. דינה, **המתגוררת בקנדה**, החליטה לרכוש דירת מגורים שטרם נבנתה ("על הנייר") **מחברה קבלנית בישראל**. במסגרת המשא ומתן שנוהל בין הצדדים בטרם חתימת הסכם הרכישה, **החברה** ומי מנציגיה לא גילו מיוזמתם לדינה את כלל המידע שהיה מצוי בידם בקשר לדירה. בכלל כך, לא גילו לדינה כי בצמוד לדירה הנרכשת יוקם מבנה שיחסום כליל את הנוף הנשקף מהדירה וכי יש בכך כדי לגרוע משווי הדירה, וזאת בשונה מדירה סמוכה שיכולה היתה לרכוש ללא חסימת נוף. רק בעת קבלת הדירה דינה נחשפה לראשונה לפרט האמור, שכן קודם לכן לא ידעה על כך דבר. דינה בוחנת את הסעדים שעומדים לרשותה.

מה הדין?

- א. דינה זכאית לבטל את ההסכם ובנוסף זכאית לקבל פיצויי הסתמכות שיעמידו אותה במקום בוהיתה עומדת אלמלא המשא ומתן שנוהל עימה ללא מסירת מידע מלא כאמור, וכן זכאית לקבל פיצוי בגין הזדמנות שאבדה לה, מבלי שתידרש להוכיח את ההזדמנות שאבדה ושווייה הכספי.
- ב. דינה אינה זכאית לבטל את ההסכם, מכיוון שההסכם נחתם זה מכבר ובניית הדירה הסתיימה, וכן אינה זכאית לפיצוי כלשהו, שכן חלה עליה החובה כ'קונה זהיר' לברר מהו הסטטוס התכנוני של הדירה בטרם רכישתה.
- ג. דינה זכאית לבטל את ההסכם ובנוסף לקבל פיצויי הסתמכות שיעמידו אותה במקום בו היתה עומדת אלמלא המשא ומתן שנוהל עימה ללא מסירת מידע מלא כאמור, וכן זכאית לקבל פיצוי בגין הזדמנות שאבדה לה, ככל שיעלה בידה להוכיח את ההזדמנות שאבדה ואת שווייה הכספי.
- ד. דינה אינה זכאית לבטל את ההסכם אך זכאית לקבל פיצויי הסתמכות, וכן זכאית לקבל פיצוי בגין הזדמנות שאבדה לה, מבלי שתידרש להוכיח את ההזדמנות שאבדה ושווייה הכספי.

תשובה נכונה ג'

סעיפים 12, 14, 15, 21 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973; סעיף 10 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1971; ע"א 2274/21 נטע מור נ' אלעד ישראל מגורים בע"מ.

הסבר סעיף 12:

חובת תוס' הלב במשא ומתן חלה החל מראשית המשא ומתן ועד לכריתת החוזה; והיא חלה גם אם החוזה לא נכרת או שהוא בוטל לאחר שנכרת.

- עקרון תוס' הלב הוא עיקרון קוגנטי בעיקרו. לפיכך, התנאה גורפת על עצם החובה לנהוג בתום לב תהיה בטלה.
- מבחן אובייקטיבי - מעורב: חובת תוס' הלב נבחנת באופן אובייקטיבי (לפי אמות מידה של האדם הסביר), אך יינתן משקל גם ליסודות סובייקטיביים, כגון התכוונות והנתונים האישיים של הצדדים לעסקה.

סעדים עקב הפרת תוס' הלב:

- 1- פיצויי הסתמכות: מטרתו להעמיד הנפגע במצב שבו הוא היה אמור להיות עומד אלמלא נכנס למשא ומתן.
- 2- פיצויי קיום: כאשר משא ומתן מגיע לשלבים מתקדמים, תנאי ההסכם גובשו ורק הפרת חובת תוס' הלב מנעה את כריתת החוזה, רשאי בית המשפט להעניק פיצויי קיום.
- 3- הסרת ההפרה: בימ"ש רשאי לתת צו לתיקונו של הליך המשא ומתן ולהחזיר את הצדדים לנקודה שאליו הגיעו במשא ומתן.
- 4- טענת ההגנה: טענת חוסר תוס' ללב במשא ומתן עשויה לשמש לא רק כבסיס לתביעה, אלא גם כטענת הגנה מפני תביעה.

הסבר סעיף 14:

"טעות" היא מחשבה או אמונה של צד לחוזה שאינה תואמת את המציאות.

סעיף 14 (א) עוסק ב"טעות ידועה" - טעות שהצד השני (שלא טעה) ידע או היה עליו לדעת עליה ועל יסודיותה. ביטול חוזה בשל טעות ידועה יכול להיעשות על ידי הצד הטועה בעצמו. על הטעות להיות "ייסודית". לפיכך אין די בכך שהנפגע עצמו לא היה מתקשר בחוזה אלמלא הטעות אלא נדרש גם שאדם סביר לא היה מתקשר בחוזה אלמלא הטעות (מבחן אובייקטיבי).

הסבר סעיף 15:

הטעיה יכולה להיות על ידי צד לחוזה או על ידי נציג מוסמך מטעמו, והיא יכולה להיות במעשה או במחדל. הטעיה במחדל - אי - גילוי עובדות שהיה על צד אחד לגלות לצד השני לפי הדין, לפי הנוהג או לפי הנסיבות.

הטעיה וחובת תום הלב במשא ומתן: כשצד לחוזה אינו מגלה במהלך המשא ומתן עובדות שהיה עליו לגלותן, הוא מפר את חובת תום הלב במשא ומתן ואי-גילוי כזה הוא גם "הטעיה" אי גילוי של עובדות אשר לפי הדין - חובה לגלותן. לפיכך אם הצד השני התקשר בחוזה עקב אי-גילוי, עומדות לו במצטרב או לחלופין התרופות של ביטול החוזה מחמת הטעיה ושל פיצויים.

היסוד הנפשי: לפי גישה אחת, הטעיה אינה מחייבת מצב נפשי מסוים: אדם ייחשב למטעה לא רק אם הוא הטעה ביודעין, אלא גם אם הוא הטעה ברשלנות ואפילו בתום לב. לפי גישה אחרת, הטעיה חייבת להיות ביודעין.

הסבר סעיף 21:

משבוטל חוזה, כל צד ישיב לצד שכנגד את מה שקיבל על פי החוזה. מי שקיבל נכס (ישיב את הנכס עצמו) השבה בעין, ולא את שוויו. חריג: אם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה, יש לשלם את שווי הנכס.

הסבר סעיף 10:

הנפגע זכאי לפיצויים בעד הנזק שנגרם לו עקב ההפרה ותוצאותיה, נזק שהמפר ראה אותו או שהיה עליו לראותו מראש בעת כריתת החוזה, כתוצאה מסתברת של ההפרה.

ע"א 2274/21 נטע מור נ' אלעד ישראל מגורים בע"מ:

בעקבות רכישת דירה "על הנייר", המערערת נפגעה בכך שלא גילו לה מידע חשוב שהיתה על חברות הקבלניות לגלות לה מיוזמתן (מידע על חסימת הנוף הנשקף מהדירה ע"י מבנה). ההסכם לא בוטל אלא קוים והמערערת זכאית לפיצוי שיחושב על ידי הפחתת המחיר החוזי ששולם עבור הדירה, בשיעור היחס שבין שווי הדירה עם החסימה לבין שווי דירה דומה ללא חסימה, במועד כריתת החוזה. כאשר נפסק בדעת רוב שאין להפחית מהפיצוי אשם תורם של המערערת.

יישום:

דינה זכאית ל:

- 1- לבטל ההסכם
- 2- פיצויי הסתמכות (אלמלא המשא ומתן)
- 3- פיצויים בגין הזדמנות שאבדה לה.

32. חברת "אקסילון" וחברת "קשית" פנו לעו"ד בירון בשנת 2011 על מנת שזה ייצג אותן במשותף ויכין עבורן הסכם שירותים. לימים נתגלעו בין החברות מחלוקות ובשנת 2021 הגישה חברת אקסילון נגד חברת קשית תביעה לבית המשפט בקשר עם הסכם זה והפרתו על ידי חברת קשית. חברת אקסילון מבקשת לזמן את עו"ד בירון לעדות, תוך ויתור על חיסיון, בקשר עם עריכת הסכם השירותים והשיחות שניהל עו"ד בירון עם הצדדים במשותף בקשר להסכם. חברת קשית מתנגדת למתן עדותו של עו"ד בירון בשל חיסיון שחל לטענתה על הפרטים האמורים.

מה הדין?

- א. עו"ד בירון אינו רשאי ליתן עדות בבית המשפט, מכיוון שייצג גם את חברת קשית שמתנגדת למתן עדות בטענת חיסיון, וכדי לוותר על טענת חיסיון נדרשת הסכמתם של שני הצדדים.
- ב. עו"ד בירון רשאי ליתן עדות בבית המשפט, מכיוון שייצג בעניין זה ובמשותף את שתי החברות, ומכאן שדי בכך שצד אחד הסכים לוותר על החיסיון.
- ג. עו"ד בירון אינו רשאי ליתן עדות בבית המשפט. מכיוון שמדובר בהליך משפטי שאינו חסוי, ולפיכך הפרטים שלגביהם ימסור עדות עשויים להגיע לידיעת צד ג' תוך פגיעה בחיסיון.
- ד. עו"ד בירון רשאי ליתן עדות בבית המשפט. מכיוון שייצג בעניין זה ובמשותף את שתי החברות לפני יותר משבע שנים ולפיכך חלה התיישנות על טענת החיסיון.

תשובה נכונה ב'

סעיף 48 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971; סעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961; ע"א 81/442 אונה (רוחמה) גרומט נ' יוסף סרוסי ואח'

סעיף 48 - עדות עורך דין

(א) דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך דין לבין לקוחו או לבין אדם אחר מטעם הלקוח ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, אין עורך הדין חייב למסרם כראיה, אלא אם ויתר הלקוח על החיסיון; והוא הדין בעובד של עורך דין אשר דברים ומסמכים שנמסרו לעורך הדין הגיעו אליו אגב עבודתו בשירות עורך הדין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לאחר שחל העד להיות עורך דין או עובד של עורך הדין.

סעיף 90 – סדר מקצועי

90. דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר הלקוח על חסינותם.

ע"א 81/442 אונה (רוחמה) גרומט נ' יוסף סרוסי ואח':

בפסק הדין נתנו דוגמה לויתור משתמע - כאשר מספר לקוחות מיוצגים במשותף בהסכמה על-ידי אותו עורך דין, שאז הדברים והמסמכים שהוחלפו בין כל אחד מהם לעורך הדין בקשר לייצוג המשותף, אינם חסויים בפני הלקוחות המשותפים האחרים

עוד מספק הדין-

בעניין התנגדות הצד השני- קבע ביהמ"ש העליון, בהתייחסו לטענה של אחד הצדדים כי "אין לקבל הסכם שנערך ע"י עו"ד שייצג את שני הצדדים," קבע כי דין הטענה להידחות. ואומר:

משוויתר אחד הצדדים של ההסכם על החיסיון, ניתן לגלות את המסמך בהליך שמתנהל בין צד זה לבין הצד השני לאותו הסכם והחיסיון יחול אך במידה וצד שלישי מבקש לגלות מסמך זה.

ע"ד בירון רשאי לתת עדות בבית המשפט, גם אם חברת קשית מתנגד ברגע שצד שני וויתר על חיסיון.

33. לאריה (להלן: "המצווה") יש בן ובת ואין לו נכדים בעת עריכת צוואתו.

איזו הוראת צוואה מהרשומות מטה, אם ירשום אריה בצוואתו, אינה כשרה ולפיכך בטלה?

- א. הוראה הקובעת שאם בנו של המצווה לא יהיה בחיים בעת מותו של המצווה אזי בתו של המצווה תקבל את חלקו של הבן.
- ב. הוראה הקובעת כי בנו של המצווה יקבל את דירתו של המצווה מבלי שנקבעו הוראות בצוואה ביחס לשאר הנכסים של המצווה.
- ג. הוראה הקובעת שלאחר מות המצווה יירש בנו את עזבונו של המצווה ולאחר מות הבן יירש הנכד הבכור את עזבונו של המצווה ולאחר מות הנכד הבכור תירש הנכדה את הנוותר מעזבונו של המצווה.
- ד. הוראה הקובעת שאם בנו של המצווה לא יגור בעת פטירת המצווה במדינת ישראל אזי בתו של המצווה תקבל את חלקו של הבן.

תשובה נכונה ג'

חקיקה: סעיפים 40-43 לחוק הירושה.

40. נושא הצוואה

אדם רשאי לצוות לאחד או לאחדים –

(1) כל עזבונו או חלק יחסי מכל עזבונו;

(2) נכס מנכסי עזבונו או טובת הנאה מעזבונו (בחוק זה – מנה).

41. יורש במקום יורש

(א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אם לא זכה הראשון; השני יזכה אם מת הראשון לפני המצווה או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו שלא לטובת בן-זוגו, ילדו או אחיו של המוריש.

(ב) זכה השני, דינו כדין מי שהמצווה ציווה לו לכתחילה.

(ג) על דרך זו רשאי המצווה לצוות גם ליותר משניים.

42. יורש אחר יורש

(א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אחרי שזכה הראשון; השני יזכה במות הראשון או בהתקיים התנאי או בהגיע המועד שנקבע לכך בצוואה, הכל לפי המוקדם יותר.

(ב) הראשון רשאי לעשות במה שקיבל כבתוך שלו, והשני לא יזכה אלא במה ששייר הראשון; אולם אין הראשון יכול לגרוע מזכותו של השני על ידי צוואה.

(ג) השני יזכה אם היה כשר לרשת את המצווה בשעת זכייתו, אף אם לא היה כשר לכך במות המצווה; מת השני לפני שעת זכייתו או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו, הוראת הצוואה לטובתו מתבטלת.

(ד) הוראת צוואה על דרך זו ליותר משניים – בטלה, זולת הוראה לטובתו של מי שהיה בחיים בשעת עשיית הצוואה.

43. יורש על תנאי דוחה

(א) המצווה רשאי לצוות שיורש יזכה בהתקיים תנאי או בהגיע מועד.

(ב) לא נתקיים התנאי או לא הגיע המועד לפני מות המצווה, יתנהל העזבון על ידי מנהל עזבון עד שיתקיים התנאי או שיגיע המועד או עד שיתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים; והוא הדין כשציווה המצווה לתאגיד שעדיין אינו כשר לרשת בהתאם לסעיף 4.

(ג) לא קבע המצווה מי יזכה אם יתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים, יזכו היורשים על פי דין.

44. יורש על תנאי מפסיק

(א) המצווה רשאי לצוות שיורש יחדל מלזכות בהתקיים תנאי או בהגיע מועד.

(ב) לא קבע המצווה מי יזכה בהתקיים התנאי או בהגיע המועד, יזכו יורשיו על פי דין כיורשים אחרי אותו יורש בהתאם להוראות סעיף 42.

יישום:

ראו כי התאם לחלופות רק חלופה ג איננה כשירה יורש אחר יורש לא ניתן יותר משניים (לא מדובר ביורשים על יורש במקום יורש).

34. יאיר העמיד את הרכב החשמלי החדש שרכש למכירה. בתאריך 15.10.2023 חתם יאיר על הסכם עם שכנו דורון, ולפיו דורון ירכוש את הרכב תמורת סך של 200,000 ש"ח. במועד ההסכם שילם דורון מקדמה בסך של 100,000 ש"ח על חשבון התמורה ובהסכם נקבע כי היתרה בסך של 100,000 ש"ח תשולם על ידי דורון ביום 15.11.2023 שנקבע כיום מסירת הרכב. לאחר שחלף המועד למסירת הרכב ולמרות פניות חוזרות ונשנות של דורון ליאיר, מותיר יאיר את הרכב בידיו ולא מעבירו לדורון.

האם על דורון לשלם את יתרת התמורה טרם שנמסר לו הרכב?

- א. דורון אינו חייב לשלם את יתרת התמורה ליאיר כל עוד לא נמסר לו הרכב.
- ב. דורון חייב לשלם לאלתר את יתרת התמורה ליאיר, מאחר שחלף המועד לתשלום יתרת התמורה לפי ההסכם.
- ג. דורון חייב לשלם את יתרת התמורה במועד שיבחר קודם להגשת תובענה למסירת הרכב כנגד יאיר, והדבר מהווה תנאי להגשת כתב התביעה.
- ד. דורון חייב לשלם את יתרת התמורה בתוך 30 ימים ממועד הגשת התובענה למסירת הרכב נגד יאיר.

תשובה נכונה א'

חקיקה: ס' 43 לחוק החוזם כללי.

4.4 דחיית קיום

(א) המועד לקיומו של **חוב נדחה** –

(1) אם נמנע הקיום במועדו מסיבה התלויה בנושה – עד שהוסרה המניעה;

(2) אם תנאי לקיום הוא שיקויים תחילה חיובו של הנושה – עד שקויים אותו חיוב;

(3) אם על הצדדים לקיים חיוביהם בד בבד – כל עוד הנושה אינו מוכן לקיים את החיוב המוטל עליו.

(ב) נדחה המועד לקיום החיוב כאמור בסעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, אם ראה שמן הצדק לעשות כן, לחייב את הנושה בפיצויים בעד הנזק שנגרם לחייב עקב הדחיה, אף אם אין בדבר משום הפרת חוזה מצד הנושה, ואם היה על החייב לשלם תשלומים תקופתיים עד לקיום החיוב שמועדו נדחה – **לפטור אותו מתשלומים אלה בתקופת הדחיה**.

יישום:

בהתאם לאירוע ראו כי ניתן להגדיר את ראובן - חייב וכן נושה, כך גם את יאיר.

המהות, **יש צורך לשאול מה הסעד המבוקש**?, החלופות מדברות על העברת התשלום מצד דורון בעסקת המכר, התשלום לא שולם במלואו לכן **דורון הוא החייב**.

מנתוני האירוע עולה כי התאריך להעברת התמורה (תשלום שני) נקבע במועד המסירה, והיות ויאיר הוא הנושה. על יאיר (הנושה) למסור את הרכב על מנת לקבל את התשלום השני, כל עוד הרכב לא נמסר דורון (החייב) לא חייב להעביר את התשלום היום ויום הפירעון לא הגיע.

35. יהודית, אישה קשישה, נפגעה בתאונת דרכים עת נהגה ברכבה. עד מועד התאונה הייתה יהודית עצמאית לחלוטין ולא נזקקה לעזרה. בעקבות התאונה יהודית מרותקת למיטתה ונזקקת לעזרה של מטפלת. יהודית אינה יכולה מבחינה כספית לעמוד בתשלומים השוטפים למטפלת.

באיזה הליך עליה לנקוט תחילה כדי לקבל מימון מידי לצורך התשלום למטפלת?

- א. הגשת בקשה לתשלום תכופ לבית המשפט.
- ב. הגשת דרישה לתשלום תכופ לחברת הביטוח שביטחה את השימוש ברכב על פי פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל – 1970.
- ג. הגשת בקשה לתשלום עיתי לבית המשפט.
- ד. הגשת דרישה לתשלום עיתי לחברת הביטוח שביטחה את השימוש ברכב על פי פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל – 1970.

תשובה נכונה ב'

חקיקה: ס' 5 לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים.

5.תשלום תכופ

(א)בפרק זה –

"תלויים" – מי שזכאי לפיצויים לפי סעיף 78 לפקודת הנזיקין ;

"דרישה" – כפי שנקבע בתקנות.

(ב)מי שחייב בפיצויים לפי חוק זה ישלם, כחלק מהם, לנפגע או למי מהתלויים בו, **תוך 60 ימים מקבלת דרישתו בכתב** –

(1)הוצאות שהוציא הנפגע לצרכי ריפוי, לרבות הוצאות אישפוז בבית חולים ;

(2)**תשלומים חדשיים שיהיה בהם כדי לספק, עד להחלטה הסופית בענין הפיצויים, את צרכי ריפוי של הנפגע וסיעודו ואת צרכי מחייתו ומחיית בני משפחתו שפרנסתם עליו או את צרכי מחייתם של התלויים בו**, לפי הענין ; התשלומים לצרכי מחיה ייקבעו תוך התחשבות בהכנסתו של הנפגע עובר לתאונת הדרכים, ובלבד שאם הכנסתו עלתה על ההכנסה המרבית תילקח בחשבון ההכנסה המרבית בלבד.

(ג)**הוראות סעיף זה יחולו גם על מבטח שביטח חבות לפי חוק זה, לרבות ביטוח כאמור בסעיף 3(א) וסעיף 3(ד) לפקודת הביטוח.**

יישום:

בעניינו, הרי כי יהודית הנפגעת. הפגיעה נוצרה מ- תאונת דרכים **חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים**.

איזה פיצוי מגיעה לה ? פיצויי תשלום תכופ. הפרוצדורה הנדרשת – כתב דרישה ועל חברת הביטוח שבטחה אותה לשלם לה תוך 60 ימים מיום קבלת כתב הדרישה.

ראו כי התשלום מגיע גם לתלויים, ראו לעיל בחקיקה כי בעניין הנפגעת מה יש לשלם.

ראו כי תת סעיף ג מחייב את חברת הביטוח שלה לשלם לה, כל קיזוז יעשה מול המבטחים האחרים לאחר ההחלטה הסופית בעניין הפיצויים.

36. נציגות בית משותף מעוניינת בזיפות הגג המשותף, שנדרש לשם מניעת חדירת מים מהגג לדירה שבקומה העליונה. בבית המשותף 6 דירות: 3 דירות קטנות בקומת הקרקע בגודל רצפה של 60 מ"רכל אחת, 2 דירות בינוניות בקומה האמצעית בגודל רצפה של 90 מ"ר כל אחת ודירה אחת גדולה בגודל רצפה של 180 מ"ר בקומה העליונה שמתחת לגג המשותף.

בהיעדר קביעה אחרת בתקנון הבית המשותף, כיצד יחולק התשלום עבור הזיפות בין בעלי הדירות?

- בעלי דירה קטנה ישלם 1/9 מהתשלום, בעלי דירה בינונית ישלם 1/6 מהתשלום ובעלי הדירה הגדולה ישלם 1/3 מהתשלום.
- כל בעלי דירה ישלם 1/6 מהתשלום.
- בעלי הדירה הגדולה ישלם את מלוא התשלום.
- יש חובה לקיים אסיפה כללית של כל הדיירים ובסמכותה לקבוע ברוב קולות כיצד יחולק התשלום.

תשובה נכונה א'

חקיקה: ס' 58 לחוק המקרקעין.

58.נשיאת הוצאות

(א)בעל דירה חייב להשתתף בהוצאות הדרושות להחזקתו התקינה ולניהולו של הרכוש המשותף ולהבטחת השירותים המחוייבים על פי דין או המקובלים על פי הנוהג, **לפי יחס שטח רצפת דירתו אל שטח הרצפה של כל הדירות שבבית המשותף, זולת אם נקבע בתקנון שיעור השתתפות אחר** ; לענין זה, "החזקה תקינה" – שמירה על מצבו של הרכוש המשותף כפי שהיה בעת גמר הבניה, לרבות שיפורים שבוצעו בו לאחר מכן בהסכמת בעלי הדירות.

יישום:

ראו, כי מנתוני השאלה עצמה נאמר כי אין הוראה **בתקנון המוסכם** לעניין התשלום יש ללכת לפי הוראות **החוק או התקנון המצוי של הבית המשותף**.

37. עמיר הוא עו"ד ותיק בתחום דיני המשפחה ובעלי משרד הממוקם בתל-אביב. אל משרדו הגיע בבוקר יום ראשון שחר, שהתלונן בפניו בסודיות על אלימות שחוה מצד אשתו בביתם המשותף. עמיר יידע באופן מיידי את שחר על אפשרותו לפנות לגורמי טיפול לקבלת סיוע, ותיעד בכתב את היידוע. על מנת לוודא שהסיוע יינתן לשחר במהירות האפשרית, עמיר העביר את פרטי האירוע לחברתו הקרובה, אשר עובדת במחלקה לשירותים חברתיים.

מה הדין?

- א. עמיר פעל כדין כשיידע את שחר על אפשרותו לפנות לגורמי טיפול לקבלת סיוע, אך עבר על כללי האתיקה כשהעביר את פרטי האירוע לחברתו ללא הסכמתו המפורשת של שחר.
- ב. עמיר פעל כדין כשיידע את שחר על אפשרותו לפנות לגורמי טיפול לקבלת סיוע, ופעל כדין כשהעביר את פרטי האירוע לחברתו, שכן מדובר בעובדת של אחד מגורמי הסיוע המנויים בחוק.
- ג. עמיר פעל שלא כדין כשיידע את שחר על אפשרותו לפנות לגורמי טיפול לקבלת סיוע. במקום זאת, היה עליו לדווח באופן מיידי על האירוע לגורמי הסיוע המנויים בחוק.
- ד. עמיר פעל שלא כדין כשיידע את שחר על אפשרותו לפנות לגורמי טיפול לקבלת סיוע, אך פעל כדין כשהעביר את פרטי האירוע לחברתו במחלקה לשירותים חברתיים לצורך זירוז הטיפול.

תשובה נכונה א'

חקיקה: סעיפים 4-2 לכללים למניעת אלימות (יידוע בידי עורכי דין), ס' 19 לכללי האתיקה המקצועית.

2. יידוע על אפשרות לפנות לגורמי טיפול

עורך דין, שנדרש לידע אדם לפי הוראות סעיף 11א(ב) לחוק –

- (1) יידע את האדם על כך שבאפשרותו לפנות לגורמי טיפול לקבלת סיוע;
- (2) ייתן לאדם כתובות ומספרי טלפון של גורמי הטיפול הקרובים למקום מגוריו, לפי רשימות שיעביר משרד המשפטים ללשכת עורכי הדין מזמן לזמן ושיפצו על ידה.

3. תיעוד פעולות היידוע

עורך דין יתעד בכתב את הפעולות שעשה לביצוע סעיף 11א(ב) לחוק, כאמור בתקנה 1; התיעוד יהיה ערוך לפי הטופס שבתוספת.

4. שמירת דינים

אין בכללים אלה כדי לגרוע מסעיף 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.

19. שמירת סודיות

עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת; הוראה זו אינה חלה על גילוי בהליך משפטי, חקירה או חיפוש שאינו חסוי על פי סעיף 90 לחוק.

יישום:

ראו כי מנתוני האירוע עולה כי, עו"ד נתן ייעוץ משפטי ללקוח הלקוח הגיע למשרדו. בנוסף, דרישת הכתב מתקיים, אך היידוע אדם כמפורט בכלל 2 הינו ידוע של הלקוח בלבד. עוד מנתוני האירוע, עו"ד לא בקשת את הסכמתו הפורשת של הלקוח להעברת המידע הסודי והחסוי שנתן הלקוח. באמירת אגב, ראו כי יש לשלב בין כללים ובמיוחד כאשר סעיף מפנה לסעיף אחר (הן בחקיקה נפרדת והן באותו החוק או הכלל).

38. חברת "ירקות לכול" היא חברה המשווקת מארזי ירקות טריים לכל חלקי הארץ בזמינות משלוחים מיידית. המארזים קטנים ונוחים לנשיאה, והירקות שטופים ומוכנים לאכילה. לקראת תחילתה של שנה חדשה בחודש ינואר, הוחלט בחברה לתרום כ- 5,000 מנות עבור עובדים בבתי חולים בכל רחבי הארץ, אשר התלוננו רבות כי אינם מספיקים לאכול ארוחות בריאות ומזינות. מדובר בסכום של כ-75,000 ש"ח. על פי דעתם של רוב חברי החברה, תרומה שכזו עשויה לשמח את העובדים ולהגביר את המודעות והחשיפה לאכילה בריאה ומאוזנת, דבר שאף עשוי להביא לעלייה במכירות.

מה הדין?

- א. החברה רשאית לתרום את הסכום הנתון רק אם התרומה היא במסגרת שיקולים עסקיים להשאת רווחיה ונקבעה לכך הוראה מפורשת בתקנון.
- ב. החברה אינה רשאית לתרום את הסכום הנתון גם אילו נקבעה לכך הוראה מפורשת בתקנון, שכן אין מדובר בוודאות להשאת רווחיה.
- ג. החברה רשאית ככלל לתרום עבור מטרה זו, אך היא אינה רשאית לתרום סכום כה גדול ללא הוראה מפורשת בתקנון.
- ד. החברה רשאית לתרום את הסכום הנתון למען המטרות שפורטו גם ללא הוראה מפורשת בתקנון.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: סעיף 11 לחוק החברות.

11. תכלית החברה

- (א) תכלית חברה היא לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה, וניתן להביא בחשבון במסגרת שיקולים אלה, בין השאר, את ענייניהם של נושיה, עובדיה ואת ענינו של הציבור; כמו כן רשאית חברה לתרום סכום סביר למטרה ראויה, אף אם התרומה אינה במסגרת שיקולים עסקיים כאמור, אם נקבעה לכך הוראה בתקנון.
- (ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול על חברה לתועלת הציבור.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי, תכלית החברה לפעול משיקולים עסקיים, בשיקול העסקי בהתאם לחקיקה ניתן לקחת את עניינו של הציבור. עוד עולה מנתוני אירוע כי, החברה רוצה לתרום, כיצד תפעל החברה? כאשר יש בתרומה טעמים עסקיים לא צריך הוראה בתקנון לשם מתן התרומה. כאשר אין בתרומה טעמים עסקיים צריך הוראה בתקנון. במקרה דנן, רוב חברי החברה ראו פוטנציאל בתרומה לעליה במכירות פוטנציאל או שיקול עסקי לא צריך הוראה בתקנון.

ראו את השיעור של שלומי בעניין התרומה של חברה, האומנם האירוע לעיל לא מצריך זאת, אך יש חריגים לסכום התרומה (מעל 5% מרווחי הרבעון של החבר, בעניין הסכום הסביר לתרומה) ועוד...

39. ירון ומיכל מתגוררים בחלקות סמוכות במרכז הארץ. בשל עבודות תשתית להקמת הרכבת הקלה בעיר, נחסם השביל לביתו של ירון. משכך, ירון סיכם עם מיכל כי יוכל להיכנס לביתו דרך השביל שעובר ברובו דרך הבית שלה למשך 3 שנים. עם חתימתו, רשם ירון את ההסכם אצל רשם המקרקעין. שנתיים לאחר חתימת ההסכם הסתכסכו מיכל וירון – והיא דרשה ממנו להפסיק לעבור דרך השביל המוביל לביתה. ירון דחה את דרישתה, והמשיך לעבור דרך השביל בביתה כדי להיכנס לביתו.

מה הדין?

- א. ירון פולש למקרקעין של מיכל, באפשרותה לפנות למשטרה ולתבוע את ירון לקבלת סעד כספי.
- ב. הסכסוך בין מיכל וירון הוא הפרה יסודית של ההסכם ביניהם והוא מבוטל.
- ג. ירון פולש למקרקעין של מיכל, ובאפשרותה להגיש תביעה לסילוק יד.
- ד. לירון יש זכות קניינית למעבר לביתו, אך בית המשפט מוסמך לשנותה.

תשובה נכונה ד'

חקיקה: סעיפים 5, 7 ו-96 לחוק המקרקעין.

5. זיקת הנאה

זיקת הנאה היא שעבוד מקרקעין להנאה שאין עמו זכות להחזיק בהם.

7. גמר העסקה

(א) עסקה במקרקעין טעונה רישום; העסקה נגמרת ברישום, ורואים את השעה שבה אישר הרשם את העסקה לרישום כשעת הרישום.

(ב) עסקה שלא נגמרה ברישום רואים אותה כהתחייבות לעשות עסקה.

96. תקופת הזיקה ותנאיה

זיקת הנאה היא לתקופה בלתי מוגבלת, זולת אם נקבעה לה תקופה בתנאי הזיקה; אולם בית המשפט רשאי, על פי בקשת צד מעוניין או היועץ המשפטי לממשלה, לבטל את הזיקה או לשנות תנאיה, אם ראה לעשות כן בגלל אי הפעלת הזיקה או בגלל שינוי בנסיבות השימוש בה או במצב המקרקעין הזכאים או הכפופים; ורשאי בית המשפט לפסוק פיצוי למי שנגרם לו נזק על ידי הביטול או השינוי.

יישום:

מנתוני האירוע עולה כי, המדובר בהסכם לזיקת הנאה הקצובה בזמן למשך 3 שנים.

עוד עולה, כי ההסכם נרשם כדין אצל הרשם בשלב זה לאחר הרישום הזכות החוזית הופכת לזכות קניינית. ראו כי המדובר בזכות קניינית המוגבלת בזמן. ראו כי, נותר לירון כשנה להנאה מזכות המעבר.

ס' 5 לחוק, אומר כי זיקת הנאה איננה זכות קניינית.

ס' 7 לחוק, אומר כי עסקה במקרקעין נגרמת ברישום (זכות קניינית), ככל שלא נרשמה המדובר בהתחייבות לעשות עסקה (הערה: זכות חוזית).

היות והחוק ועסקה במקרקעין נדרשת לרישום – זיקת ההנאה מכח הסכם נדרשת לרישום רישומה יהפוך לזכות קניינית על אף שהיא מוגבלת לזמן במקרה דנן.

ס' 96 לחוק, אומר כי בית המשפט רשאי בתנאים מסויים רשאי לבטל זכות זאת (ראו כי הזכות הקניינית הזו זמנית) ואף לפסוק פיצויים.

הערה: זיקה מכח השנים איננה מחייבת רישום (החריג).

40. גיין, אחות מוסמכת מאוניברסיטה אמריקאית, הגיעה כתיירת לביקור בישראל על רקע התעניינותה ביהדות. רעות, אזרחית ישראל, חברתה הטובה של גיין, ביקשה ממנה לסייע בטיפול בסבתה תמורת שכר במהלך ביקורה בפרז' לשבוע. בתום השבוע, הגיעו גיין והסבתא לאסוף את רעות משדה-התעופה, אולם שוטרים שגילו את עניין העסקתה של גיין ללא אישורים, הגיעו לשדה-התעופה ועיכבו אותה לתחקור. לצד זאת, מנעו את כניסתה של רעות לישראל עד השלמת החקירה.

מה הדין?

- א. מותר למנוע את העסקתה של גיין בישראל, אך אסור למנוע את כניסתה של רעות לישראל.
- ב. גיין אחות מוסמכת ואסור לפגוע בחופש העיסוק שלה, אולם רעות הפרה את החוק ומוצדק לעכב את כניסתה לישראל.
- ג. השוטרים פעלו כדין.
- ד. גיין אחות מוסמכת ואסור לפגוע בחופש העיסוק שלה. עיכובה של רעות מחוץ לישראל נעשה שלא כדין.

תשובה נכונה א'

חקיקה: ס' 3 לחוק ייסוד: חופש העיסוק ; סעיפים 6, 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

3. חופש העיסוק

כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד.

6. יציאה מישראל וכניסה אליה

(א) כל אדם חופשי לצאת מישראל.

(ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.

8. פגיעה בזכויות

אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.

יישום:

ראו כי גיין אינה אזרחית או תושבת ישראל ס' 3 לחוק יסוד חופש העיסוק לא חל עליה לא חייבים לאשר לה לעסוק בעיסוק משלוח ידה.

ראו כי רעות אזרחית ישראל והשוטרים מנעו את כניסתה מאסור להם למנוע ממנה כניסה כאמור בס' 6 לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. כך גם, ללא הסמכה מפורשת או חקיקה (אשר לא נזכרת באירוע שהיה לשוטרים) הרי כי אסור להם למנוע את כניסתה והם מפירים את ס' 8 לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

הערה: ראו במהותי כי באין שאלה מפורשת חובה לפנות לחלופות לצורך בחינת השאלה מה רוצים או מבקשים ממני ?